

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra mediální a kulturních studií a žurnalistiky

MEDIÁLNÍ OBRAZ ROMŮ VE VALAŠSKÉM DENÍKU

Bakalářská diplomová práce

Barbora ČANDOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Zdenka BUREŠOVÁ

Olomouc 2017

Čestné prohlášení:

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla v ní veškerou literaturu a zdroje, které jsem použila. Bakalářská práce obsahuje 107 910 znaků (včetně mezer).

V Olomouci dne 30. 11. 2017

Barbora Čandová

Poděkování:

Na tomto místě chci poděkovat své rodině, která mě podporovala po celou dobu mého studia.

Úctu a poděkování chci vyjádřit také vedoucí své bakalářské práce Mgr. Zdence Burešové za její ochotu, trpělivost a cenné rady, které mi poskytla.

Velký dík patří také redakčnímu týmu Valašského deníku, jehož členové mi vždy ochotně poskytovali materiál k mé analýze.

Anotace:

Název bakalářské diplomové práce: Mediální obraz Romů ve Valašském deníku

Cílem této bakalářské práce bylo popsat, jakým způsobem Valašský deník zobrazoval Romy po dobu jednoho roku od 1. srpna 2006 do 31. července 2007. V tomto období se vedení města Vsetín rozhodlo vystěhovat Romy ze zchátralého pavlačového domu v centru města do kontejnerových domů na okraji města a do jiných nemovitostí na Jesenicku. Toto období bylo dále charakterizováno růstem politické kariéry tehdejšího starosty města Vsetín Jiřího Čunka. Mediální obraz Romů ve Valašském deníku byl analyzován pomocí kvantitativní obsahové analýzy. Zkoumány byly články Valašského deníku, ve kterých se objevilo slovo Rom nebo Cikán nebo výrazy odvozené od daných slov. V teoretické části byly rozvíjeny klíčové pojmy jako je mediální konstrukce reality, agenda setting, gatekeeping, zpravodajské hodnoty a stereotyp s důrazem na romské stereotypy.

Klíčová slova: Rom, Cikán, Valašský deník, stereotyp, mediální konstrukce reality, mediální obraz

Abstract:

Name of bachelor's thesis: Media image of the Roma population in Valassky denik

This bachelor thesis describes how Valassky denik portrayed Roma during one year, since 1st August to 31st July 2007. In this period city council of Vsetin decided to evict Romany from decrepit balcony house in the centre of the city to container houses on the periphery and to another buildings in Jeseniky area. This period of time was also characterised by the raise of political career of then Vsetin mayor Jiri Cunek. The media image of the Romany in Valasský denik was analysed by quantitative content analysis. Articles in Valassky denik in which appeared words Roma or Gypsy or words derived from this formulations were examined. In the theoretical part were foster key concepts as media construction of reality, agenda setting, gatekeeping, news values and stereotypes with emphasis on Romany stereotypes.

Key words: Gypsy, Roma, Valassky denik, stereotype, media construct of reality, media image

Obsah

1. ÚVOD	7
2. TEORETICKÁ ČÁST	9
2.1. Zvolená kauza.....	9
2.1. Klíčové pojmy	11
2.2.1. Mediální konstrukce reality	11
2.2.2. Gatekeeping	11
2.2.3. Zpravodajské hodnoty.....	12
2.2.4. Agenda setting	15
2.2.5. Reprezentace a stereotypy.....	16
2.2.6. Romské stereotypy.....	18
2.3. Zhodnocení dosavadních výzkumů	19
2.3.1. Výzkumy věnované problematice vsetínských Romů v médiích.....	19
2.3.2. Výzkumy věnované problematice Romů v médiích.....	20
3. METODIKA PRÁCE.....	25
3.1. Cíl práce.....	25
3.2. Výzkumná technika: obsahová analýza.....	26
3.3. Zvolené médium: Valašský deník	27
3.4. Vzorek a výzkumná jednotka	27
3.5. Výzkumné otázky a definice sledovaných proměnných	28
4. ANALÝZA MEDIÁLNÍ PREZENTACE VYSTĚHOVÁNÍ VSETÍNSKÝCH ROMŮ....	38
4.1. Prostor věnovaný romskému tématu	38
4.2. Rozsah příspěvků.....	41
4.3. Užitý novinářský žánr.....	45
4.4. Tematické zakotvení příspěvků	46
4.5. Kriminalita.....	51
4.6. Citované zdroje.....	53
4.7. Označení Romů v textech.....	56
4.8. Fotografická příloha	58
4.9. Shrnutí	66
5. ZÁVĚR.....	68
6. SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY	70

6.1. Seznam literatury	70
6.2. Seznam pramenů.....	73
7. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	74
8. SEZNAM PŘÍLOH.....	75
9. PŘÍLOHY	76

1. ÚVOD

Česká společnost projevuje dlouhodobě vůči romské menšině silné antipatie. Ze sedmnácti národnostních skupin žijících na území České republiky jsou Romové druhou nejméně oblíbenou národnostní skupinou, a to hned po Arabech (Tuček 2017). Postoje jedinců vůči národnostním menšinám mohou vznikat na základě vlastní zkušenosti, ale taktéž na základě informací získaných z médií. Jak potvrzují výzkumy např. Křížkové (2013) a Sedlákové (2007), Romové jsou v českých médiích zobrazováni nejčastěji v souvislosti s negativními událostmi, jako je kriminalita.

Princip toho, jakým způsobem jsou v médiích zobrazováni Romové, jsem se rozhodla demonstrovat na kauze vystěhování Romů z pavlačového domu v centru Vsetína z roku 2006. Původně regionální kauza nabyla celospolečenský dosah a přinesla velký mediální zájem v časovém horizontu přibližně jednoho roku.¹

Moje práce navázala na dvě studie, které se zabývaly mediálním obrazem zvolené kauzy. Předně se jednalo o studii Křížkové (2007) a bakalářskou diplomovou práci Balunové (2007). Autorky analyzovaly články související s danou kauzou v krátkém časovém horizontu a v širokém spektru periodik. Z toho důvodu jsem se rozhodla zkoumat mediální obraz Romů dané kauzy v delším časovém období a výhradně v jednom regionálním periodiku. Valašský deník jsem si pro svůj výzkum vybrala z toho důvodu, že jsem měla možnost v jeho redakci po dobu přibližně deseti měsíců pracovat. Během praxe redaktorky jsem se blíže seznámila s daným pracovním prostředím. Osvojené pracovní rutiny a návyky, konkrétně výběr a zpracování událostí, jsem porovnávala s tím, jak redaktoři Valašského deníku zpracovávali události spojené s romským tématem před deseti lety.

Hlavním cílem mé práce bylo zjistit, jakým způsobem Valašský deník prezentoval Romy po dobu jednoho roku od 1. srpna 2006 do 31. července 2007. Práce odpověděla na následující výzkumné otázky: Jaký prostor byl v daném médiu a období věnován romské tématice? Jaký byl rozsah článků s romskou tematikou? Jaké žánry byly v analyzovaném materiálu nejčastěji užívány? Jaké bylo tematické ukotvení článků s romskou tematikou? Byl Rom v rámci tématu kriminality prezentován častěji jako pachatel, nebo jako oběť? Kdo a v jakém rozsahu byl nejčastěji citován v člancích s romskou tematikou? Byli Romové v analyzovaných člancích označováni nejčastěji pozitivními, neutrální, nebo negativními

---

¹ Blíže jsem se zvolené kauze věnovala v kapitole 2.1. Zvolená kauza.

pojmenováními? Co zobrazovala fotografická příloha zkoumané jednotky? Bylo toto zobrazení stereotypní?

Odpovědi na výše uvedené výzkumné otázky jsem hledala za pomoci kvantitativní obsahové analýzy. Danou techniku jsem zvolila z toho důvodu, že dokázala vypovídat o velkém souboru dat, pomocí čehož bylo možné získat širší přehled o pokrytí zvoleného tématu v mediální krajině a zobrazování určitých jevů či skupin nebo komparovat jejich reprezentace v různých typech médií (Sedláková 2014: 291). Vycházela jsem podobně jako Sedláková (2014) z předpokladu, že množství pozornosti věnované v analyzovaném materiálu určitému tématu bylo vyjádřením důležitosti, která mu byla předkládána.

Pro snadnější orientaci čtenáře jsem níže stručně uvedla strukturu práce. V první části jsem se zaměřila na teoretická východiska. Přesněji se jednalo o zvolenou kauzu, klíčové pojmy a klíčové výzkumy, na které moje práce navázala. V části věnované metodice práce byly detailně popsány kritéria a podmínky mého výzkumu. V analytické části jsem stanovila a interpretovala výsledky svého výzkumu. Tyto výsledky jsem dále komparovala s pracemi jiných autorů.

Zdrojem informací pro moji práci byla odborná literatura z oblasti mediálních studií, sociologie, případně kulturní antropologie a metodologie kvantitativní analýzy. Za zcela stěžejní literaturu pro moji práci byla následující díla: *Romové, volby na Vsetínsku a starosta Čunek na stránkách českého tisku* (Křížková 2007), *Obráz Romů v TV zpravodajství: příklad mediální konstrukce reality* (Sedláková 2007), *Analýza mediálního zobrazování Romů v českých médiích od začátku července 2011 do konce května 2012* (Křížková 2013) a *Příčiny a souvislosti stěhování vsetínských Romů z pavlačového domu č. p. 1336 v říjnu 2006: Zpráva z šetření* (Grygar, Stöckelová 2007). Samozřejmě jsem pro svůj výzkum využila přímo data získaná z Valašského deníku.

2. TEORETICKÁ ČÁST

2.1. Zvolená kauza

Cílem výzkumu bylo analyzovat mediální obraz Romů od začátku srpna 2006 do konce července 2007. Toto období korespondovalo s kauzou, která odstartovala vystěhováním Romů z pavlačového domu č. p. 1336² v centru Vsetína. Pro lepší orientaci čtenáře v dané problematice bylo třeba stručně popsat příčiny a souvislosti vystěhování vsetínských Romů.

Podle Grygara a Stöckelové (2007: 11) se Romové stěhovali do Vsetína v několika vlnách od 50. let 20. století³ z východního Slovenska. Všichni přistěhovalí Romové byli zaměstnání ve vsetínském závodě Zbrojovka Brno a bydleli v podnikových bytech situovaných v různých částech Vsetína včetně bytů v pavlačovém domě (Tamtéž: 11).

Pavlačový dům se nacházel v širším centru města ve Smetanově ulici v bezprostřední blízkosti polikliniky. Podle Grygara a Stöckelové byly byty na přelomu tisíciletí zdravotně závadné a několik z nich zůstalo z tohoto důvodu neobsazených. Od této doby byli vsetínští romští nájemníci sestěhováni z různých částí města do pavlačového domu. V roce 2004 bylo v pavlačovém domě obsazeno 14 bytů. Byli zde sestěhováni také obyvatelé domů na ulici 4. května a domu č. p. 960 v Jiráskově ulici. Tito obyvatelé byli podle Grygara a Stöckelové (2007: 14) hodnoceni jako nepřizpůsobiví. V daném období zde bydlelo téměř 50 romských rodin.

Pavlačový dům byl dlouhodobě ve špatném technickém stavu, a proto se vedení města Vsetín v čele se starostou Jiřím Čunkem rozhodlo v únoru 2006 nemovitost zbourat.

V srpnu 2006 byla zahájena stavba dvou kontejnerových domů pro nájemníky pavlačového domu v lokalitě Poschla.⁴ V tomto měsíci se objevily první stížnosti na postup vedení města při stěhování vsetínských Romů z pavlačového domu. Konkrétně tvůrci romského časopisu *Romano hangos*⁵ podali žalobu na Jiřího Čunka v souvislosti přípravou

---

² Dále jen pavlačový dům.

³ Jednalo se o tři migrační vlny z let 1952, 1963 a 1976.

⁴ Jednalo se o okrajovou část Vsetína, kde se nacházela skládka a čistička odpadních vod. Byly zde umístěny holobyty pro sociálně slabé občany, kteří nejsou schopni platit náklady za bydlení. Většinou se jednalo o Romy. V blízkosti lokality byla vedena železniční síť a poměrně frekventovaná silnice. (Grygar, Stöckelová 2007: 17).

⁵ *Romano hangos* je čtrnáctideník Romů v České republice. Vychází od roku 1999 a vydává jej Společenství Romů na Moravě.

stěhování obyvatelů pavlačového domu (Tamtéž: 24). Zároveň v tomto období došlo ke zviditelnění Jiřího Čunka v médiích, a to právě v souvislosti s vystěhováním Romů z pavlačového domu. Čunek se tak stává hlavním aktérem zvolené kauzy. V tomtéž období byl představen jako jeden z kandidátů do Senátu Parlamentu České republiky.

O měsíc později se v Mladé frontě DNES objevil první článek o tom, že Jiří Čunek byl možný kandidát na post předsedy KDU-ČSL.

Pavlačový dům byl odstraněn v říjnu 2006. V tomtéž měsíci byla dokončena výstavba kontejnerových domů v lokalitě Poschla. Část bývalých nájemníků bytů v pavlačovém domě byla v říjnu 2006 sestěhována do této lokality, zbylá část Romů (přibližně deset rodin) byla nucena vystěhovat se do Olomouckého kraje, především do vesnic na Jesenicku (Tamtéž: 23). Přesun romských obyvatel do této lokality byl kritizován představiteli samospráv daných obcí, ale i těmito vystěhovanými Romy.

Přesto v daném období zažil Jiří Čunek výrazný kariérní posun. V říjnových senátních volbách byl zvolen senátorem.⁶ V témže měsíci zvítězila KDU-ČSL v čele s Jiřím Čunkem v komunálních volbách.⁷ V prosinci 2006 se stal předsedou KDU-ČSL. V lednu 2007 se stal místopředsedou a ministrem pro místní rozvoj ČR.⁸

Následující měsíce nepřinesly žádný zásadní vývoj vsetínské kauzy. To se však změnilo až v dubnu 2007, kdy Jiří Čunek pronesl výrok o Romech, který byl částí veřejnosti označen za rasistický.⁹ V souvislosti s tímto byla v Praze zorganizována demonstrace romských aktivistů.

V červnu navštívil Vsetín v souvislosti s kauzou vystěhování místních Romů tehdejší ombudsman Otakar Motejl, který uvedl, že vedení města během stěhování Romů nejednalo zcela správně.¹⁰

---

⁶ <https://volby.cz/pls/senat/se1111?xjazyk=CZ&xdatum=20061020&xv=1&xt=1>.

⁷ <https://volby.cz/pls/kv2006/kv111111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=7203&xobec=541630&xobecnaz=Vset%EDn&xstrana=1&xstat=0&xvyber=0>.

⁸ <http://jiricunek.cz/ji%C5%99%C3%AD-%C4%8Dunek/%C5%BEivotopis.aspx>.

⁹ Jiří Čunek uvedl v čtenářské diskuzi deníku Blesk následující: „*To se budete muset jít někam opálit a začít dělat s rodinou binec, potom se vás politici zastanou.*“ (Čunek se omluvil Romům. *Valašský deník*. 2. 4. 2007. Str. 5).

¹⁰ Podle Otakara Motejla nebyla lokalita Poschla pro bydlení vhodná. Taktéž kritizoval stavební úřad Vsetína za to, že dopustil, aby se z pavlačového domu stala ruina.

2.1. Klíčové pojmy

2.2.1. Mediální konstrukce reality

Z pohledu konstruktivistického paradigmatu je realita konstruována za pomoci médií. Média jsou jedním z nejmocnějších sociálních aktérů, kteří interpretují, vytvářejí, konstruují a definují realitu (Reifová 2004: 107). Proto i obraz Romů tak, jak jej zobrazuje Valašský deník, lze považovat za součást mediální konstrukce reality.

Příčiny konstruování reality ve zpravodajství jsou podle *Slovníku mediální komunikace* (Reifová 2004: 107) dvojí povahy: ideologické a organizační. Ideologické příčiny spočívají v upřednostnění určitého světového názoru nebo politické orientace. Organizační příčiny konstruování reality se objevují ve zpravodajství vždy, neboť tvůrci mediálních obsahů podléhají mediálním rutinám. V případě Valašského deníku se jedná např. o přebírání a zpracování tiskových zpráv od policie, tiskového mluvčí města Vsetín apod.

Podle Burtona a Jiráka (2001: 76) je význam konstruován nejen podavatelem textu, ale i příjemcem. V případě mé práce tedy význam konstruují redaktoři a čtenáři Valašského deníku. Je však na místě podotknout, že konstruování významů obou skupin se navzájem ovlivňuje a prolíná. Čtenáři Valašského deníku jsou ovlivněni konstruováním významu tohoto média, zároveň oni sami dostávají v daném médiu prostor pro vyjádření vlastního názoru.¹¹ Neplatí však, že by publikum bylo pasivní a přebíralo pouze jeden význam z daného mediálního sdělení (Burton, Jiráček 2001: 76-77).

2.2.2. Gatekeeping

Každý den přijímají redaktoři Valašského deníku velké množství informací a zpráv s větší či menší mírou relevance. Avšak pouze některé zprávy jsou vybrány, dále zpracovány a zveřejněny. Tento proces výběru zpráv se metaforicky nazývá gatekeeping čili „hlídání u brány“. V širším slova smyslu souvisí „hlídání“ s mocí umožnit či zamítnout přístup do médií různým názorovým proudům ve společnosti a často bývá místem, kde dochází ke střetům (McQuail 2009: 318).

---

¹¹ Např. za pomoci anket: Myslíte si, že vsetínský starosta Čunek postupoval správně, když nechal Romy vystěhovat za město? *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 6.

Proces gatekeepingu v mediálních studiích rozvinul David Manning White. Ve studii *The „Gate Keeper“: A Cause Study in the Selection of News* zkoumal, podle jakých kritérií a mechanismů novináři regionálních amerických listů vybírají, kterou část tří tiskových agentur použijí do svých periodik (Tamtéž). White během jednoho týdne v únoru 1949 shromáždřoval všechny zamítnuté zprávy a připisoval k nim důvod zamítnutí. Důvody jsou nejčastěji dvojí povahy: obsahové a organizační. V prvním případě událost podle editora zkrátka nestála za zveřejnění, v druhém případě nejčastěji pro událost nebyl dostatek prostoru (Trampota 2006: 39). White se také zabýval tím, jaké typy událostí se nejnásadněji dostanou do zpravodajství: lidsky jímavé příběhy a politické zprávy (Tamtéž).

Nyní je důležité definovat, kdo a jakým způsobem plní funkci gatekeepera. White považuje redaktora za zcela autonomní osobnost, která o výběru událostí do zpravodajství rozhoduje výhradně na základě svých nezávislých představ (Trampota 2006: 43). McQuail (2009: 318) však považuje za slabinu této teorie představu, že existuje jedna počáteční vstupní brána a jeden soubor výběrových kritérií. Kritizuje jednoduchou představu „přísunu“ zpráv a sklony individualizovat proces rozhodnutí. K odlišnému závěru dospěl John T. McNelly, který rozpracoval model několikanásobného gatekeepingu. Autor předpokládá, že selekci a zpracování informací neovlivňuje pouze jeden „hlídač brány“, ale mediální profesionálové na různých pozicích mediální organizace. Závěrečnými gatekeepery se stávají také příjemci, kteří rozhodují o tom, čemu budou věnovat pozornost (Reifová 2004: 70).

Roli gatekeepera dále rozvinula Pamela Shoemakerová. Na rozhodování redaktora má podle ní vliv mnoho dalších faktorů: profesní vztahy v rámci mediální organizace, vztahy ke kolegům a nadřizeným. Proces gatekeepingu je ovlivněn také pracovními rutinami v rámci dané mediální organizace (Trampota 2006: 43). Na výběr zpráv mají vliv i tlaky zvenčí: inzerenti, vztahy s veřejností, nátlakové skupiny, zdroje a manažeři (McQuail 2009: 318).

2.2.3. Zpravodajské hodnoty

Jak bylo uvedeno výše, redaktoři každý den vybírají z nepřehledného množství událostí takovou, kterou by dále zpracovali a přetvořili ve zprávu. Pracovníci médií se ať už vědomě či nevědomě rozhodují podle určitých kritérií, kterou událost zpracují a zveřejní v daném médiu. Tato kritéria se označují jako news values čili zpravodajské hodnoty. Zpravodajská hodnota je soubor všech znaků, které rozhodují o zařazení zprávy do zpravodajství (Reifová 2004: 76).

Princip zpravodajských hodnot je patrný již v druhé polovině 17. století. Kaspar Stieler v knize *Zeitungs Lust und Nutz* pojmenoval hodnoty zprávy, jako je novost, prostorová blízkost, dosah, nebývalý význam a negativismus (Kunczik 1995: 119). Christian Weis v díle *Schediasma Curiosum de Lectione Novellarum* z roku 1676 napsal, že při výběru zpráv by se mělo oddělovat pravé od nepravého (Tamtéž: 118).

Současná diskuze je však spojena s osobou Waltera Lippmanna, který pojem news values poprvé použil v knize *Veřejné mínění* v roce 1922. Za zpravodajské hodnoty považoval jednoznačnost události, překvapení, prostorovou blízkost, osobní zaujetí a konflikt (Reifová 2004: 76).

Zcela klíčovou je studie Johana Galtunga a Mari Holmboe Rugeové *The Structure of Foreign News* z roku 1965. Výzkumná dvojice provedla analýzu zahraničního zpravodajství ve čtyřech norských novinách, na základě čehož dospěla k dvanácti zpravodajským hodnotám: frekvence, práh pozornosti, jednoznačnost, význam, souznění, překvapení, kontinuita, variance, vztah k elitním osobám, personalizace a negativita (Kunczik 1995: 120-122). O zařazení událostí do zpravodajství rozhoduje buď jedna zpravodajská hodnota, nebo kombinace více zpravodajských hodnot (Trampota 2006: 241). Kvůli uplatňování principu zpravodajských hodnot dochází ke zkreslování zpráv. Galtung a Rugeová předpokládali princip selekce a princip deformace. Princip selekce spočívá v tom, že čím více zpravodajských hodnot událost naplňuje, tím spíše se stane zprávou. Princip deformace je vysvětlen tím, že hodnoty, které byly důvodem výběru zprávy, jsou při zpracování příběhu zdůrazňovány (Galtung, Rugeová 1965: 71)¹².

Za frekvenci čili výskyt je považován časový interval potřebný k tomu, aby se událost patřičně rozvinula. Jinými slovy je to míra harmonie mezi vývojem události a rytmem práce média (Reifová 2004: 77). Kupříkladu je pravděpodobnější, že se na stránky Valašského deníku dostane zpráva o návštěvě prezidenta České republiky ve Vsetíně, která se uskuteční dopoledne a bude trvat několik hodin, než krátké zastavení této osoby v nočních hodinách na benzinové pumpě na okraji Vsetína.

Aby se událost stala zprávou, musí překročit jistý práh pozornosti. Čím víc událost nabývá na intenzitě, tím spíše bude zpracována jako zpráva (Kunczik 1995: 121). Pravděpodobněji otiskne Valašský deník zprávu o tisícíčlenné demonstraci proti vedení města Vsetín než

---

¹² Jedná se o vlastní překlad.

zprávu o tom, že dva muži v jedné ze vsetínských hospod kritizovali to, jakým způsobem pracují členové vsetínské radnice.

Pro zpravodajství je velmi důležitá jasnost, která se promítá i do zpravování zprávy, čímž může docházet ke stereotypní reprezentaci¹³ (Reifová 2004: 77). Za jednoznačnou lze považovat zprávu o tom, že Rom zbil Neroma. Tento konflikt se mohl odehrávat za nejrůznějších okolností, pracovníci Valašského deníku však vezmou v potaz onu prvotní jednoznačnou verzi: nebezpečný Rom napadl nevinného Neroma.

Zpráva musí mít pro čtenáře také určitou míru relevance. Pro čtenáře Valašského deníku nebude příliš významná zpráva o změnách jízdního řádu v Praze, ale spíše zpráva o změně jízdního řádu ve Vsetíně nebo Valašském Meziříčí.

Dalším faktorem je souznění. Událost musí splňovat očekávání publika. Valašský deník kupříkladu pravidelně zveřejňuje fotografie nově narozených miminek na Valašsku. Čtenáři očekávají, že na snímcích budou zdravě vypadající a pokud možno roztomilá novorozeňata a nikoli „zdeformovaní jednoocí tvorové“.

Ve zdánlivém protikladu souznění stojí požadavek na překvapení. Čím více je událost neočekávaná, tím pravděpodobněji se stane zprávou. Mnohem pravděpodobnější tak bude například zpráva o dopravní nehodě dvou automobilů městské policie než dopravní nehoda způsobená srážkou auta s divokým prasetem.

Zpravodajské hodnoty souznění a překvapení se mohou velmi často doplňovat. Jako příklad jsem uvedla zprávu o tom, že se Rom vloupal do domu a ukradl pouze mýdlo a šampon. Zpravodajská hodnota souznění je vyjádřena tím, že čtenáři očekávají, že Romové kradou. Zpravodajská hodnota překvapení spočívá v tom, že čtenáři neočekávají, že by Romové kradli mýdlo a šampon, ale spíše například peníze a šperky.

Významnou zpravodajskou hodnotou pro vysvětlení naší kauzy je kontinuita. Pokud se událost již jednou dostala přes zpravodajský práh, je součástí zpravodajství i nadále, přestože hodnota této zprávy je v porovnání s hodnotami událostí, které se ještě zprávami nestaly, nižší (Kunczik 1995: 121). Událost týkající se vystěhování vsetínských Romů z pavlačového domu v centru města disponuje vysokým stupněm kontinuity.

---

¹³ Viz kapitola 2.2.5 Reprezentace a stereotypy.

Pokud je ve zpravodajství dáván prostor určitému jevu, mají komplementární události větší šanci stát se zprávami, protože se média snaží o vyvážený pohled dané reality. S tím souvisí faktor variace. V redakční praxi Valašského deníku dochází k tomu, že se jeho pracovníci snaží vyvážit množství zpráv z měst zprávami z vesnic. Tak často dochází k tomu, že je zveřejněna zpráva, která informuje o méně významné události, např. o výstavě obrazů ve Valašské Senici¹⁴.

Další významnou zpravodajskou hodnotou stanovené kauzy je vztah k elitním osobám. Lze předpokládat, že zpravodajský materiál zmíněné kauzy je velmi orientovaný na postavu starosty Vsetína Jiřího Čunka.¹⁵

S předešlým kritériem do jisté míry souvisí faktor personalizace. Zpravodajsky hodnotnější jsou takové události, které je možné popsat jako důsledky jednání konkrétních osob. Kupříkladu vystěhování romských rodin na Jesenicko se nejlépe popisuje prostřednictvím osoby, která danou situaci zažila.

Posledním faktorem je negativita. Čím je událost negativnější, tím častěji se stane součástí zpravodajství. Toto kritérium se často uplatňuje například v rámci tématu kriminality.

Dosud bylo pojednáváno o obecných zpravodajských hodnotách. Existují však také zpracovatelské zpravodajské hodnoty. Pozornost je zde zaměřena především na technické, časové a jiné možnosti zpracování. Pokud nějaká událost nabízí určité možnosti zpracování, má větší naději stát se předmětem zájmu médií (Trampota 2006: 246). Za zpracovatelské zpravodajské hodnoty tak lze považovat dostupnost obrazového materiálu, možnost dramaturgie příběhu, zřetelný konflikt a možnost podat zprávu jako příběh o jedinečném lidském osudu, což souvisí s personalizací zpráv (Tamtéž: 247).

2.2.4. Agenda setting

Média nepředkládají všechny informace a nezrcadlí realitu, nýbrž vybírají pouze některé zprávy, které se následně dostávají do veřejné diskuze. Některá témata se stanou součástí veřejné debaty, jiná zůstanou stranou pozornosti. Odpověď na otázku, proč tomu tak je, se snaží nalézt koncept agenda setting.

---

¹⁴ Obec Valašská Senice se nachází na pomezí České republiky a Slovenska.

¹⁵ Viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

Ve *Slovníku mediální komunikace* (Reifová 2004: 16) je agenda setting definována jako hypotézu o vlivu, resp. účinku médií na obsahy myšlení a veřejného a politického diskurzu, podle níž jsou média schopna (záměrně i nezáměrně) exponovat určité události, jež tvoří součást veřejného prostoru. Podle McCombse (2009: 15) je nastolování agendy shrnujícím označením pro dialogy a debaty, které se odehrávají ve všech komunitách od lokálního sousedství po mezinárodní pole a týkají se toho, co by mělo být pro veřejnost relevantní a jak by měla jednat. V tomto případě hrají masová média podstatnou úlohu.

Pojem agenda setting vytvořili dva profesori z University of North Carolina Maxwell McCombs a Donald L. Shaw. Během prezidentské předvolební kampaně v roce 1968 v USA zahájili výzkum v Chapel Hill v Severní Karolině. Z výsledků jejich studie bylo patrné, že témata mediální a veřejné agendy byla identická, stejně jako pořadí významnosti těchto témat. Ústřední hypotéza, která říkala, že masová média nastolují agendu témat politické kampaně, protože ovlivňují, jak voliči vnímají významnost témat, se potvrdila (McCombs 2009: 29).

Jeden z nejdůležitějších důsledků nastolování agendy je usměrňování veřejného mínění. Existuje také základní spojitost mezi významností objektů v masových médiích a utvářením názorů mezi příjemci zpráv (McCombs 2009: 176).¹⁶

To, jaké události jsou do zpravodajství vybírány, podstatnou mírou ovlivňuje reprezentaci aktérů, kteří se v mediálních obsazích v souvislosti s danými tématy vyskytují.

2.2.5. Reprezentace a stereotypy

Média mají sklon některé aktéry zpravodajských příběhů zobrazovat ustáleným způsobem, čímž se vytváří jejich mediální reprezentace. Ty se mohou od reálných aktérů v nejrůznějších aspektech lišit (Trampota 2006: 91). Tak vznikají reprezentace např. žen v domácnostech, politiků, ale také nejrůznějších menšin, v našem případě Romů. Takto ustálené formy reprezentace médiím umožňují kratší popis událostí a vyrovnání se s nedostatkem prostoru (Tamtéž: 92).

---

¹⁶ Dalším podstatným důsledkem agendy setting je tzv. syndrom zlého světa, jak je jinak označována kultivační teorie George Gerbnera. Podle autora při dlouhodobém sledování televize, kdy je často zobrazovanému násilí prakticky nemožné uniknout, se upevňuje představa o zlém a nebezpečném světě (McCombs 2009: 60). Lze to tedy vztáhnout i na naši kauzu: V případě, že by Valašský deník často informoval o kriminalitě páchané Romy, nabyl by čtenář tohoto deníku pocitu, že bývalý okres Vsetín, potažmo Zlínský kraj je plný takového druhu nebezpečí.

Existují tři úrovně reprezentace, které se liší intenzitou ustálenosti vazby mezi reprezentovaným a popisovaným a odlišnou podobou vztahu mezi popisovaným a reálným. Jedná se o typ, archetyp a stereotyp (Tamtéž: 93). Typem se rozumí opakovaná prezentace, která je postavena na základě typické vlastnosti. Archetyp představuje opakující se reprezentaci, která je v dané kultuře hluboce zakořeněna. Nejčastěji se týká základních hodnot a principů jako je život a smrt, dobro a zlo (Tamtéž).

Stereotyp definoval Trampota (2006: 93) jako zjednodušenou a zkreslenou reprezentaci, která se objevuje kontinuálně po delší dobu. Podstatným znakem je také to, že stereotypní reprezentace vzniká jako výsledek složitých sociálních vztahů, nikoli jako inklinace jednotlivce.

Funkci a principy stereotypů ve společnosti rozvíjí Lippmann (2015). Důvod, proč členové společnosti a média vnímají své okolí stereotypně, označuje Lippmann za ekonomický. Snaha vidět všechno nově a podrobně než jako typy a obecnosti je vyčerpávající a nemožné. Proto zaznamenáváme jen určité rysy vyznačující dobře známé typy. Zbytek obrazu si poté doplníme pomocí stereotypů, které nosíme v mysli (Lippmann 2015: 79-80).

Stereotypy Lippmann definuje jako spořádané, více či méně konzistentní obrazy světa, kterým jsme přizpůsobili naše zvyklosti, preference, schopnosti, pohodlí a naděje (Tamtéž: 84).¹⁷ Stereotypy podle Lippmanna (Tamtéž: 86) představují jistou formu vnímání, která informacím získaným prostřednictvím našich smyslů vnucuje určitou povahu dříve, než se tyto informace dostanou k našemu rozumu.

Na této úrovni je třeba rozlišovat také mezi stereotypy a předsudky. Podle Weinerové (2014: 9-10) stereotyp leží v úrovni pouhých představ o jedincích či jevech ve společnosti, naproti tomu předsudek se projevuje konkrétními postoji. Obecně lze tvrdit, že stereotypy ústí v předsudky.

Pokud je vnímání ve shodě s naším očekáváním, stereotyp se dále posílí (Lippmann 2015: 87). Pokud se však naše přímá osobní zkušenost dostane do rozporu s naším stereotypním vnímáním, může podle Lippmanna dojít ke dvěma závěrům. V prvním případě bude jedinec rozpor bagatelizovat a označí jej za výjimku, která potvrzuje pravidlo. V opačném případě osobní zkušenost upraví stereotypní vnímání. V některých případech může dokonce dojít

---

¹⁷ Srov. Typizační schémata (Berger, Luckmann 1995: 36).

k takovému otřesu, že jedinec zcela přestane věřit dosud přijímaným názorům na život (Tamtéž).

V souvislosti se stereotypy hovoří Lippmann také o mýtech (Tamtéž: 105). Podle autora mýtus nemusí být nezbytně klamný. Pokud mýtus působil na lidské chování po dlouhou dobu, je téměř jisté, že bude obsahovat mnohé hluboké a důležité pravdy. Co však mýtu chybí, je kritická síla odlišení jeho pravd od omylů (Tamtéž).

2.2.6. Romské stereotypy

Reprezentace romské menšiny ve zpravodajství bývá poměrně často stereotypní, jak je doloženo v kapitole 2.3. Zhodnocení dosavadních výzkumů. Věnovala jsem prostor k tomu, abych uvedla důvody, proč a jakým způsobem k tomu dochází.

Trampota (2006: 97) vkládá příčinu stereotypní reprezentace minorit do pracovníků médií. Ti při popisu aktuálních událostí nezbytně uplatňují svoji perspektivu vidění světa, což se může projevat ve způsobu, jakým zpravují o představitelích skupin, ke kterým nepatří a které jsou jim cizí.

Podle Weinerové (2014: 11) má vznik většiny etnických stereotypů kořeny v minulosti a jejich proměnlivost v čase je minimální, neboť se předávají mezigeneračně, a to na principu zprostředkované zkušenosti získané během socializace a také na principu tradice. Počátky stereotypního zobrazování romského etnika lze podle Weinerové (Tamtéž) hledat v národopisné literatuře, konkrétně uvádí publikaci *Zigeuner in Ungarn* z poloviny 18. století. Romové zde byli vykreslováni jako ti, kteří měli málo ctností a hodně nedostatků, především kradli, byli hluční, hádaví a nerozvášní (Tamtéž). Weinerová zmiňuje v souvislosti s původem romských stereotypů také heslo *Cikáni* v *Ottově naučném slovníku* z roku 1892. Zde byl vykreslen taktéž negativní vztah Romů k práci. V této souvislosti Weinerová uvádí ještě *Československou vlastivědu* z roku 1933.

Podstatné pro reprezentaci etnických menšin ve zpravodajství je, že se zástupci tohoto etnika dostávají do obsahu jen v omezené míře a v souvislosti s úzkým spektrem témat (Trampota 2006: 97). Podle Karhanové a Kanderky (2003: 11) se etnicita stává zpravodajsky důležitou v situaci, kdy pojednává o drobné a závažné kriminalitě. Novináři v tomto případě považují za svoji povinnost zjistit národnost pachatele. Právě z tohoto důvodu je ve většinové

společnosti upevňován stereotyp o Romech, kteří kradou, zabíjejí nebo jsou jiným způsobem svému okolí nebezpeční. Důkazem toho je empirický výzkum Weinerové (2014) o romských stereotypch v Ústeckém kraji. Z výzkumu je patrné, že dotázaní si s romskou kulturou nejčastěji spojují atributy špíny, krádeží, sociálně patologických jevů nebo vulgárnosti (2014: 43). Romové jsou však často spojováni také s pozitivními stereotypy. Ty se nejčastěji týkají rodinného života (Romové si lépe vedou v rodinném životě, mají úctu ke stáří) nebo talentu k hudbě a tanci (Tamtéž: 50-51).

2.3. Zhodnocení dosavadních výzkumů

2.3.1. Výzkumy věnované problematice vsetínských Romů v médiích

Pro mou práci byl klíčový výzkum Křížkové (2007). Křížková analyzovala způsob, jakým média přistupovala k tématu stěhování vsetínských Romů, a dávala jej do souvislosti se starostou Vsetína Jiřím Čunkem a jeho úspěchem ve volbách. Z toho důvodu Křížková zvolila zkoumané období od srpna 2006, kdy se v médiích problematika vystěhování vsetínských Romů¹⁸ začala objevovat, do října 2006, tedy do období senátních voleb. Výzkumný vzorek její práce tvořil veškerý tisk a jejich online mutace z mediální databáze Newton. Výzkum se nezaměřoval na to, jak o dané problematice informovala jednotlivá média, přestože Křížková uvedla, že mediální pokrytí se až na výjimky odehrává pouze v regionálních médiích (2007: 105). Výzkumný vzorek byl brán jako celek, Křížková rozlišovala pouze regionální a celostátní tisk.

Podle autorky byl pro analyzované texty typický princip personalizace, problém byl tedy spojen s elitní osobou, v tomto případě se starostou Vsetína Jiřím Čunkem. Tvůrci zkoumaných textů měli určité povědomí o politické korektnosti, bránili se publikování rasisticky motivovaných názorů. Na druhé straně ovšem vytvářeli prostor pro „čtení mezi řádky“. Podle Křížkové Čunek nikdy nehovořil k potenciálním čtenářům listu tak, jako by předpokládal, že mezi ně patřili i nájemníci pavlačového domu. Vždy zde byla patrná polarita mezi většinovou společností a romskou menšinou (Křížková 2007: 105).

V analyzovaném materiálu, který se věnoval pavlačovému domu, byl vůči Romům uplatňován princip kolektivní viny. V analyzovaných textech byli v drtivé většině citováni

---

¹⁸ Viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

zástupci vedení města (nejčastěji mluvčí města a starosta) a pracovníci polikliniky. Romové zde byli prezentováni jakožto objekty dění, nikoli jako jeho hybatelé (Tamtéž: 96-97).

Mírně odlišným způsobem byli Romové prezentováni až v souvislosti s tematickým okruhem Jesenicko.¹⁹ V textech ze zmíněného okruhu byl výraz nepřizpůsobivý Rom nahrazen výrazem oběť. Romové v článcích dostali větší prostor pro vyjádření na úkor Jiřího Čunka (Tamtéž: 103).

2.3.2. Výzkumy věnované problematice Romů v médiích

Křížková se kromě studie výše uvedené kauzy zabývala také analýzou mediálního obrazu Romů v českých médiích od začátku července 2011 do konce května 2012. Práce reagovala na tři události, které měly spojitost s romským tématem.²⁰ Autorka se snažila zjistit, zda docházelo ke stereotypnímu zobrazování Romů v médiích. Předmětem analýzy se stal obsah českých celostátních deníků, jejich internetových mutací, zpravodajství celoplošných televizí a rozhlasových stanic.²¹ I v tomto případě bylo na analyzovaný materiál pohlíženo jako na celistvou množinu, nedocházelo např. ke komparaci mediálního obsahu celostátních a regionálních médií nebo veřejnoprávních a soukromých. Pouze v první části práce bylo uvedeno, jakým dílčím tématům se jednotlivá média zabývala. Křížková využila kvantitativní metody, práci však doplnily úryvky analyzovaných článků.

Z analýzy vyplynulo, že nejčastějším tématem byla kriminalita, která tvořila více než polovinu analyzovaného materiálu (Křížková 2013:21). Texty, ve kterých byli Romové v pozici pachatelů trestné činnosti, se obvykle týkaly drobných přestupků, jako je vandalství nebo neplacení nájmu. Tyto přestupky byly však médiu považovány za vážné trestné činy a etnicita byla uváděna, i když to bylo zcela neopodstatněné (Tamtéž: 23-25). V případě, že Rom vystupoval jako oběť trestné činnosti, pachateli byli obvykle pravicoví extremisté. Z analyzovaných textů bylo také patrné, že nositeli rasismu byli výhradně členové izolovaných skupin, především zmíněných pravicových extremistů (Tamtéž: 40).

---

¹⁹ Viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

²⁰ Jednalo se o nepokoje na Šluknovsku a v Tanvaldu z roku 2011 a události v Břeclavi z roku 2012.

²¹ Jednalo se o Hospodářské noviny, Lidové noviny, Právo, Mladou frontu DNES, Blesk, Deníky Bohemia a Moravia (vydavatelství Vltava Labe Media a.s.), ihned.cz, idnes.cz, lidovky.cz, novinky.cz, blesk.cz, denik.cz; dále se jedná o zpravodajské servery aktualne.cz; zpravodajství celoplošných televizí: TV Nova, TV Prima a České televize a rozhlasových stanic Český rozhlas, Frekvence 1 a Rádio Impuls. (Křížková 2013: 8).

Sedláková se ve svém vědecké práci věnovala problematice zobrazování národnostních menšin v médiích. Zcela klíčovou pro mě byla disertační práce Sedlákové (2007), ve které se věnovala problematice zobrazování Romů v televizním zpravodajství. K výzkumu byly vybrány dvě hlavní zpravodajské relace: *Události* a *Televizní noviny*.²² Zkoumány byly všechny relace odvysílané od 1. ledna 2000 do 31. prosince 2000. Jednalo se tedy o komparaci hlavních zpravodajských relací veřejnoprávní a soukromé televizní stanice.

Sedláková využila obsahovou analýzu, kterou doplnila o kvalitativní výzkumné techniky, tedy interpretativní sociologické čtení.

Podle Sedlákové trpěla prezentace menšinových témat dramatisací příspěvků. Mluvčí menšiny dostávali ve zpravodajství menší prostor k vyjádření a jejich prezentace na obrazovce byla odlišná. Z výzkumu také vyplynulo, že se Romové dostávali na obrazovky médií v nadpoloviční většině případů v souvislosti s negativními událostmi. Časté bylo také nadužívání výrazů Rom či romský ze strany redaktorů stejně jako stereotypní ilustrační záběry nesouvisející s prezentovanou událostí. Podle výzkumu reprezentace romské tematiky v některých případech zdůrazňovala jinakost romského etnika (Sedláková 2007: 172-173).

Součástí disertační práce Sedlákové byla mimo jiné případová studie *Romové na fotografii, sémiotická analýza*. Sedláková zde rozebírala obsah zpravodajské fotografie z roku 2001, která zachytila skupinu Romů a příslušníky policie. Sedláková odhalila skryté sdělení fotografie vystavené na opozici my Neromové a oni Romové, kterou označila za protiklad mezi dobrem a zlem (Sedláková 2007: XXXIV). Fotografie také pracovala s řadou dalších binárních opozic, které byly vyjádřením dominantní ideologie bílé majoritní populace (Tamtéž).

Publikace nazvaná *Obraz Romů v středoevropských masmédiích po roce 1989*²³ (Homoláč, Karhanová, Nekvapil 2003) reagovala na několik rasově motivovaných vražd Romů v českém, slovenském a maďarském tisku a televizních diskuzích. Autoři se zabývali mediálním obrazem Romů mezi lety 1991 až 1995. Toto časové vymezení bylo však již více než dvacet let staré, a proto i výsledky daných výzkumů se často v porovnání s výsledky ostatních zmíněných prací lišily.

---

²² Události jsou hlavní zpravodajkou relací České televize; Televizní noviny jsou hlavní zpravodajskou relací televize Nova.

²³ Autory studií jsou Jiří Nekvapil, Ivan Leudar, Jiří Homoláč, Kamila Karhanová, Anna Šabatová, Slavo Ondrejevič a Evžen Gál.

Za nejvyváženější považovali autoři publikace pokrytí romské tematiky v maďarském tisku. Novináři se podle Gála (2003:183) vyhýbali protiromským postojům a vůči Romům deklarovali vstřícnost. Na druhou stranu maďarští novináři užívali etnicitu i v textech, ve kterých to nebylo relevantní, čímž napomáhali produkci etnických stereotypů a přispívali ke zvýšení etnického napětí ve společnosti.

Podle Ondrejoviče, který se zabýval mediálním obrazem Romů ve slovenském tisku, byly články o Romech izolované, atomizované a nenavazovaly na sebe (2003: 149). Typické bylo také potlačení rasového motivu při informování o násilných trestných činech spáchaných na Romech. Motiv vraždy byl často zlehčován. Ve srovnání s tím, jak o Romech psali čeští novináři, užívali slovenští redaktori méně negativních expresivních výrazů a dramatičnosti. Autoři upozornili také na koncept slušného Roma, který byl typický pro mediální obraz Romů v českém mediálním prostředí. Rasově motivovaný trestný čin byl v českém diskurzu užíván pouze tehdy, pokud nebyl k dispozici jiný motiv než právě etnicita oběti.²⁴ Podle autorů byl pro mediální obraz Romů v českém tisku typický také motiv pomsty ze strany Romů, který byl založen na předpokladu, že Romové byli emocionálnější a rádi „brali zákon do vlastních rukou“.

Publikaci neziskové organizace Člověk v tísni *Očernění, etnické stereotypy v médiích* (Pospíšil, Šimáček, Vochovová 2003) se na rozdíl od většiny předchozích studií nezabývala mediálním obrazem Romů. Eseje českých novinářů, mediálních teoretiků a jiných autorů, které tvořily publikaci, se zabývaly převážně tím, jak byly mediální obsahy o Romech vytvářeny a jakým pravidlům a mediálním rutinám podléhaly. Texty se zabývaly způsobem, jakým byla v redakcích nastolována témata a jakými etickými pravidly a stereotypy redaktori nejčastěji podléhali. Podobně jako Křížková (2013) rozvedli v této publikaci Karhanová a Homoláč způsob, jakým česká média informovala o kriminalitě v souvislosti s Romy. Tito autoři velmi podobně rozvedli koncept „slušného Roma“, tedy Roma, který se stal obětí trestné činnosti. Nároková míra na slušnost u romských obětí byla vysoká, a proto bylo jednoduché ji porušit. Pokud došlo k porušení takových nároků, koncept slušného Roma se ztratil, trestný čin přestal být označován jako rasově motivovaný a tvůrci mediálních obsahů jej označili spíše jako „brání zákona do vlastních rukou“ (Karhanová, Homoláč 2003: 7). Jirák se ve své eseji věnoval problematice názorových vůdců. Pro mnohé osoby bylo důležité objevovat se v médiích a tím pádem získávat přízeň veřejnosti. Takoví jedinci inklinovali

---

²⁴ Viz Karhanová, Homoláč 2003.

k tomu vyjadřovat se tak, aby se nezprotivili názorům, postojům, hodnotám, představám, stereotypům a mýtům, které v dané době a společnosti převládaly. Výroky názorových vůdců mohly obsahovat většinový postoj společnosti, a to i postoj k menšinám (Jirák 2003: 28). Podle Jiráka tvořili takoví jedinci s přístupem do médií autoritu, svými výroky a postoji potvrdili, že hodnoty, které převládaly, skutečně platily.

Zatímco předešlé studie zaměřily svoji pozornost na mediální obraz Romů v mainstreamových médiích, následující dvě práce se věnovaly mediálnímu obrazu Romů v tisku určeném pro romskou menšinu či produkovanou romskou menšinou. Díky tomu bylo možné nahlížet na mediální obraz Romů ze zcela jiné perspektivy.

Raichová (2000) se ve své práci zaměřila na analýzu a komparaci romských periodik *Romano hangos* a *Romano kurko*. Pro svou práci užila metodu obsahové analýzy. Z výsledků vyplynulo, že Romové byli v periodiku *Romano kurko* vykresleni jako oběti rasismu, strachu, rezignace a beznaděje. Členové většinové společnosti byli prezentováni jako ti, kteří z Romů udělali oběti. Naproti tomu autoři *Romano hangos* viděli Romy v horším světle, prezentovali spíše negativní vlastnosti, kvůli kterým se Romové dostali do tíživé situace. Přesto zde převládal obraz stereotypního Čecha s negativními vlastnostmi.

Studie Badáňové (2001) zaměřující se na mediální obraz Romů v romském *čtrnáctideníku Romano hangos* navázala na práci Raichové (2001). Pozoruhodný byl časový rozptyl výzkumu, autorka analyzovala mediální obsah daného čtrnáctideníku v období let 1999 až 2007. Neprováděla však komparaci jednotlivých jevů analýzy v proměnách času. Badáňová poskytla oproti ostatním uvedeným pracím zcela odlišný přístup. Zaměřila se např. na sebepojetí Romů, romskou identitu a na rozbor sociálních problémů Romů a původce těchto problémů. Z obsahové analýzy bylo zřejmé, že nejčastějším tématem publikovaných textů byla kultura, následovaná politikou a kriminalitou. Romové byli tedy zobrazováni jako kulturně založení lidé, kteří měli vztah ke svým tradicím. Tvůrci čtrnáctideníku však vykreslili Romy jako homogenní skupinu, nedefinovali jednotlivé sociální skupiny. Ze studie dále vyplynulo, že alespoň jeden sociální problém se objevil v jedné třetině zkoumaných článků. Podle výzkumu se Romové nejčastěji potýkali s problémy v oblasti vzdělávání a bydlení. Pozoruhodné bylo také to, komu autoři textů sociální problémy přičítali za vinu. Vina byla z větší části přičítána většinové společnosti, která Romy diskriminovala. Pro zajímavost Badáňová také uvedla, že v tomto případě záleželo na tom, jakého etnického původu byl autor

článků. Pokud byli autory textů Romové, byli k většinové společnosti podstatně kritičtější než neromští členové redakce (Tamtéž: 58).

V této kapitole jsem přiblížila výzkumy, které považuji za klíčové. Jsem si však vědoma toho, že ani zdaleka se nejednalo o kompletní představení všech výzkumů mediálního obrazu Romů.

3. METODIKA PRÁCE

3.1. Cíl práce

Cílem mé práce bylo upozornit na to, jakým způsobem a v jakém rozsahu byla otázka romské menšiny zpracována ve zvoleném médiu a období, které odpovídalo kauze vystěhování vsetínských Romů.²⁵

Podle Sedlákové (2007: 113) různá témata analyzovaného materiálu vyžadují odlišné způsoby pokrytí, aby upoutala pozornost publika. Z toho důvodu jsem ve své práci analyzovala tematické zakotvení zkoumaného materiálu. Tematické kategorie jsem rozdělila do dvou hlavních okruhů: Kauza stěhování vsetínských Romů a Ostatní témata.²⁶ Ze studie Křížkové (2013)²⁷ vyplynulo, že nejvíce analyzovaných článků spojovalo vystěhování obyvatel pavlačového domu s politickými ambicemi Jiřího Čunka. Výsledky své analýzy jsem porovnávala se zmíněnou studií.

Z disertační práce Sedlákové (2007) bylo patrné, že téma kriminality Romů se ve zpravodajství objevovalo nejčastěji.²⁸ Z toho důvodu jsem se na zmíněné téma zaměřila podrobněji. Zajímalo mě, zda byl Rom v pozici pachatele, nebo oběti trestné činnosti a o jaké trestné činy se jednalo.

Výběr mluvčích silně ovlivňuje konečnou podobu zpravodajství, neboť většina zpravodajského diskurzu vychází právě od zdrojů (Trampota 2006: 79). Proto jsem se v další části své práce zaměřila na druh a rozsah citovaných mluvčích v analyzovaném materiálu.²⁹ Podle Křížkové (2007) se osoba Jiřího Čunka stala hlavní osobností kauzy vystěhování vsetínských Romů,³⁰ proto jsem se zaměřila na výskyt a rozsah jeho citací a parafrází.

---

²⁵ Viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

²⁶ Tematické kategorie byly popsány podrobněji v kapitole 3.5. Výzkumné otázky a definice sledovaných proměnných.

²⁷ Viz kapitola 2.3.1. Výzkumy věnované problematice vsetínských Romů v médiích.

²⁸ Viz kapitola 2.3.2. Výzkumy věnované problematice Romů v médiích.

²⁹ Citovaným mluvčím byla osoba, jejíž sdělení bylo v analyzovaném materiálu citováno nebo parafrázováno.

³⁰ Viz kapitola 2.3.1. Výzkumy věnované problematice vsetínských Romů v médiích.

Ve své práci jsem se zaměřila také na to, jakými jazykovými prostředky redaktoři zvoleného média označovali Romy³¹ a zda byly jazykové výrazy nejčastěji pozitivní, neutrální, nebo negativní.

Pozornost jsem věnovala také na fotografické příloze analyzovaného materiálu. Posuzovala jsem, jak zvolené médium zobrazovalo romskou menšinu a zda tímto způsobem zobrazení posilovalo určité romské stereotypy³².

3.2. Výzkumná technika: obsahová analýza

Pro svou práci jsem zvolila postup analýzy dokumentu, konkrétně obsahovou analýzu. Jedná se o kvantitativní metodu.

Obsahová analýza „byla navržena jako postup vnášející řád přírodních věd do studia sociálních fenoménů. Jejím cílem je snaha vypovídat o velkých souborech dat, což je nezbytné, pokud chceme získat širší přehled o pokrytí daného tématu v mediální krajině, zjišťovat dlouhodobé trendy v mediálním zobrazování určitých jevů či skupin nebo komparovat jejich reprezentace v různých typech médií.“ (Sedláková, 2014: 291).

Stejně jako Sedláková (2014: 293) jsem vycházela z předpokladu, že množství pozornosti věnované v analyzovaném materiálu určitému tématu je vyjádřením důležitosti, která mu byla přikládána podavatelem i společenským rámcem. Kvantifikace je tedy spolehlivým ukazatelem významu a váhy zkoumaného sdělení.

Mezi hlavní výhody obsahové analýzy patří to, že její výsledky jsou poměrně snadno ověřitelné, a to z toho důvodu, že obsahová analýza přesně vymezuje pravidla, postup i měřené kategorie.

Na druhou stranu jsem si byla vědoma jistých limitů obsahové analýzy. Objektivita výsledků obsahové analýzy bývá často zpochybňována a považována za nedosažitelnou. Taktéž není možné postihnout drobné významové nuance analyzovaných textů (Sedláková 2014: 296).

---

³¹ Podrobný návod jak identifikovat označení Roma byl obsaženo v kapitole 3.5. Výzkumné otázky a definice sledovaných proměnných.

³² Stereotypy jsem specifikovala v kapitole 3.5. Výzkumné otázky a definice sledovaných proměnných.

3.3. Zvolené médium: Valašský deník

Zvoleným médiem pro obsahovou analýzu byl Valašský deník. Jedná se o regionální periodikum, které vychází každý den mimo neděli. Vydavatelem Valašského deníku je Vltava Labe Media a.s. Majitelem společnosti je Penta Investments. Mimo Valašský deník vydavatelství vydává 70 regionálních mutací Deníku, 23 regionálních týdeníků a 15 časopisů. Vydavatelství „je právním nástupcem společnosti VLTAVA-LABE-PRESS, a.s., a Astrosat Media s.r.o., dvou vydavatelství působících na českém mediálním trhu, zejména v oblasti tištěných médií, od roku 1992.“³³ Týdenní náklad Deníku tedy všech jeho regionálních mutací činí 174 940 kusů.³⁴

Valašský deník jsem si za analyzované médium zvolila ze dvou důvodů. Podle Křížkové byla kauza vystěhování vsetínských Romů prezentována jako regionální problém, tudíž byl výskyt článků s tímto tématem nejčastější v regionálních médiích (Křížková 2007: 105). Valašský deník kritérium regionálního média splňoval. Druhý důvod spočíval v tom, že jsem ve Valašském deníku pracovala jako stážistka od října 2014 do prosince 2014 a poté jako redaktorka od srpna 2016 do listopadu 2016. Během praxe ve zvoleném médiu jsem se seznámila s postupy a rutinami potřebnými pro vznik mediálních obsahů a s běžným chodem redakce. Taktéž jsem měla možnost navázat kontakt s aktéry zvolené kauzy a s novináři, kteří se zvolené kauze věnovali.

3.4. Vzorek a výzkumná jednotka

Analyzovala jsem vybrané texty Valašského deníku, které zde byly publikovány v období jednoho roku od 1. srpna 2006 do 31. července 2007. O vystěhování vsetínských Romů z pavlačového domu uvažovalo vedení města Vsetín již před srpnem 2006, avšak v tomto období se kauza začala ve větší míře objevovat v médiích.³⁵

---

³³ <https://www.vlmedia.cz/o-spolecnosti>.

³⁴ <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2016&filterMonth=6>.

³⁵ Viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

Za základní výzkumnou jednotku jsem považovala článek v tištěné podobě Valašského deníku, který disponoval vlastním titulkem. Neanalyzovala jsem texty z týdeníku *Naše Valašsko*, z tematické přílohy deníku (např. Bydlení, Peníze) nebo z internetové mutace Valašského deníku. Za analyzovanou jednotku jsem dále nepovažovala inzerci, servis o kulturních akcích a televizní program.

Pokud byla část článku otisknuta na určité straně a pokračovala na straně jiné, jednalo se o jednu analyzovanou jednotku. V případě, že byl na titulní straně uveden krátký článek odkazující na rozsáhlejší článek uvnitř periodika, považovala jsem analyzovaný materiál za dvě samostatné analyzované jednotky.

Analyzované články musely splňovat následující kritéria: vyskytovalo se v nich slovo Rom nebo Cikán nebo výrazy odvozené od uvedených slov. Výrazy musely být relevantní pro romskou tematiku.³⁶

Za analyzovanou jednotku jsem nepovažovala článek, který sice souvisel s kauzou vystěhování vsetínských Romů nebo s jiným romským tématem, ale daná slova a odvozené výrazy se zde nevyskytovaly. Byla jsem si tedy vědoma toho, že jsem pomocí daných kritérií nemohla analyzovat všechny články z daného období a média, která souvisela s romskou tematikou.

Výzkum jsem prováděla za pomoci databáze Anopress IT³⁷, která se zaměřuje na profesionální monitoring tisku. Zde jsem pomocí zvolených kritérií vyhledala všechny texty z daného časového období, tématu a média. Vytvořila jsem seznam článků, který však v rámci výzkumu měl spíše orientační charakter. Výzkum jsem dále prováděla v redakci Valašského deníku, která disponuje archivem všech vydaných čísel tohoto listu.

3.5. Výzkumné otázky a definice sledovaných proměnných

V této kapitole jsem definovala hlavní výzkumnou otázku (HVO). Dále jsem určila vedlejší výzkumné otázky (VVO), které mi pomohly odpovědět na hlavní výzkumnou otázku. Následně jsem stanovila kritéria a kategorie, které mi pomohly jevy identifikovat a správně zařadit.

---

³⁶ Relevantní nebyl např. výraz CD-ROM, Roman apod.

³⁷ Anopress.cz/anopress.

HVO: Jakým způsobem Valašský deník prezentoval romské téma v daném časovém období?

Odpověď na hlavní výzkumnou otázku získám pomocí odpovědí na vedlejší výzkumné otázky.

VVO1: Jaký prostor byl v daném médiu a období věnován romské tematice?

Nejprve jsem zjišťovala, jaká byla frekvence článku s romskou tematikou. Dále jsem určila, v jakém období byla četnost článků nejvyšší a kdy nejnižší. Vždy jsem zapisovala datum publikace analyzovaných jednotek. V případě, že text byl publikován ve víkendovém vydání, uvedla jsem sobotní datum.

Lze předpokládat, že frekvence článků byla poměrně vysoká vzhledem k tomu, že podle Křížkové (2007: 105) bylo zvolené téma prezentováno především regionálně.

Dále jsem u jednotlivých analyzovaných jednotek posuzovala, zda byla romská tematika hlavním, vedlejším, nebo okrajovým tématem textů. Pokud ústředním tématem analyzovaných textů bylo romské téma, zařadila jsem texty do kategorie hlavní téma. Do kategorie vedlejší téma spadaly články, ve kterých existovalo jiné než romské primární téma (např. volby). Do kategorie okrajové téma patřily takové články, jejichž primární a sekundární témata s romským tématem nesouvisela. Texty, kde romské téma tvořilo pouze okrajovou zmínku, jsem z následující analýzy vyloučila.

Vzhledem ke kauze vystěhování vsetínských Romů lze předpokládat, že romské téma plnilo nejčastěji funkci hlavního tématu.

VVO2: Jaký byl rozsah článků s romskou tematikou?

Analyzovala jsem rozsah článků s romskou tematikou. Ten jsem získala tím způsobem, že jsem změřila obsah plochy článků v tištěné podobě Valašského deníku.³⁸ Získaná data jsem

---

³⁸ Také z tohoto důvodu jsem analyzovala fyzickou podobu novin, nikoli pouze materiál z databáze Anopress IT.

uvedla v cm². V případě, že článek nebyl ohraničen rovnou linií, započítala jsem do plochy článků také okraje listu.

Rozsah článků uváděných v cm² jsem upřednostnila před rozsahem článků uváděných v počtu znaků článků. Důvody k tomuto rozhodnutí byly dvojí povahy. Předně jsem chtěla určit, jakou plochu zabírají analyzované články vzhledem k ploše celého tištěného vydání Valašského deníku. Počítání znaků všech článků by bylo příliš obtížné. Druhým důvodem byla také grafická podoba zvoleného média. Existují případy, kdy byl ve Valašském deníku otisknut krátký článek, který však doplňovala velká fotografie, případně výrazný titulek. Takto otisknutý text pravděpodobně připoutal více pozornosti, než kdyby nebyl doplněn fotografií a výrazným titulkem.

Předpokládala jsem, že rozsah článků byl vzhledem k vysoké frekvenci článků značně rozsáhlý.

VVO3: Jaké žánry byly v analyzovaném materiálu nejčastěji užity?

Žánry jednotlivých článků jsem určovala na základě skript Jílka (2005). Vybrala jsem pouze psané žánry, nikoli žánry mluvené.

Určování žánru bylo problematické ve dvou rovinách. Za prvé některé texty nebylo možné žánrově zařadit, a proto odpovídaly kategorii nezařaditelný žánr.³⁹ Za druhé texty, které byly v analyzovaném materiálu označeny určitým žánrem (např. glosa), často odpovídaly jinému žánru (např. komentář) nebo kombinaci více žánrů⁴⁰.

Vzhledem k mým osobním zkušenostem s prací redaktorky ve Valašském deníku jsem předpokládala, že nejčastějším žánrem byla zpráva.

Zde jsem uvedla jednotlivé žánry: zpráva (zpráva v základní podobě, zpráva zkrácená, fleš, rozšířená zpráva, souhrnná a mozaiková zpráva); publicistický referát a report; interview (zpravodajské nebo publicistické); oznámení; zpravodajská fotografie s popiskou; anketa; editoval; komentář; kritika; polemická úvaha, prostá polemika, poznámka; recenze; analýza;

---

³⁹ Např. Média o vsetínské demonstraci spíše mlčela. *Valašský deník*. 21. 4. 2007. Str. 5.

⁴⁰ Např. Jen škrtat dávky nestačí. *Valašský deník*. 11. 4. 2007. Str. 9.

úvaha; úvodník; entrefilet; esej; feature; fejeton a causerie; fraška; glosa; medailon a portrét; reportáž a črta; sloupek a kurzíva; soudnička; story; nezařaditelný žánr.

VVO4: Jaké bylo tematické ukotvení článků s romskou tematikou?

Určovala jsem téma zvolených článků. V případě, že texty obsahovaly více témat, uvedla jsem vždy hlavní téma článků. Vyčlenila jsem dva hlavní tematické okruhy: kauza vystěhování vsetínských Romů a ostatní romská témata.

Téma jednotlivých článků jsem určovala emergenčně. V průběhu kódování jsem tedy vymezila přesné téma analyzované jednotky, po dokončení kódování jsem jednotlivá témata zobecnila.

Na základě výzkumu Křížkové (2013: 21) lze předpokládat, že nejčastějším tématem analyzovaných článků byla kriminalita.

VVO5: Byli Romové v rámci tématu kriminality prezentováni častěji jako pachatelé, nebo jako oběti?

U analyzovaných jednotek v rámci tématu kriminalita jsem určovala, zda byl Rom pachatel, nebo oběť trestné činnosti. Vytvořila jsem zde i třetí kategorii, ve které Romové vystupovali zároveň jako pachatelé i oběti trestné činnosti.

Lze předpokládat, že Romové byli častěji prezentováni jako pachatelé trestné činnosti.

VVO6: Kdo v jakém rozsahu byl nejčastěji citován v člancích s romskou tematikou?

V počtech znaků včetně mezer jsem uvedla rozsah citací a parafrází.⁴¹ Jednotlivé citované zdroje jsem rozčlenila do kategorií. Při tvorbě jednotlivých kategorií jsem se inspirovala výzkumy Křížkové (2007), Křížkové (2013) a Sedlákové (2007).

---

⁴¹ Pro přesnost jsem zde uvedla klíč pro počítání znaků citací a parafrází. Citace začínala a končila před uvozovkami. Parafráze začínala za jazykovým výrazem (často se jedná o spojku „že“), který uvozoval promluvu mluvčího. Příklad: „*Museli jsme požádat o ochranu městskou policii, uvedl Bánhegyi, který odhaduje, že dokonalé vyčištění Luníku 9 bude trvat tři dny.* Citace: *Museli jsme požádat o ochranu městskou policii.* Parafráze: *dokonalé vyčištění Luníku 9 bude trvat tři dny.*

Podle Křížkové (2007: 103) byla kauza vystěhování vsetínských Romů spojována s politickými ambicemi starosty Jiřího Čunka, a proto jsem předpokládala, že rozsah jeho citací a parafrází byl nejrozsáhlejší.

1. Romové

Do této kategorie jsem zařadila členy romského etnika, kteří nebyli zároveň zástupci žádné romské organizace nebo romští aktivisté. Příslušnost k romské etnicitě jsem určovala z kontextu analyzovaných článků. Sledovala jsem také, zda bylo u mluvčího z této kategorie uvedeno celé jméno, nebo zda byla citována nejmenovaná osoba.

2. Zástupci romských organizací, romští aktivisté

Zde patřily citace a parafráze příslušníků romských organizací a romských aktivistů. V tomto případě jsem nebyla schopná určit, zda mluvčí této kategorie byl Rom. Tento fakt jsem proto zohlednila.

3. Jiří Čunek

Citace Jiřího Čunka jsem vyčlenila do samostatné kategorie z toho důvodu, že v kauze vystěhování vsetínských Romů vystupoval jako iniciátor záměru.⁴²

4. Představitelé samosprávných celků

Zde byli řazeni představitelé územních jednotek jako např. osad, městských částí, obcí a krajů. Citováni tedy byli starostové, místostarostové, radní, hejtmani apod. Do této kategorie jsem zařadila také tiskové mluvčí daných územních jednotek.

5. Politici

Zde jsem zařadila citace poslanců, senátorů a ministrů. Součástí byly také citace náměstků a tiskových mluvčí daných politiků.

6. Policisté, hasiči, pracovníci zdravotnická záchrané služby

Zde jsem zařadila citace členů Policie ČR, městské policie, hasičských sborů a zdravotnické záchrané služby (včetně jejich tiskových mluvčích).

---

⁴² Viz Křížková 2007: 105.

7. Představitelé veřejných organizací

Obsahem této kategorie byly citace pracovníků a mluvčích veřejných organizací, jako jsou školy, nemocnice, muzea apod.

8. Zástupci veřejnosti

Této kategorii náležely citace soukromých osob, které se staly svědkem určité události nebo vyjadřují k určité události svůj názor (např. formou ankety).

9. Znalci, odborníci

Vycházela jsem z předpokladu, že hlas odborníka měl odlišnou váhu než hlas veřejnosti. Proto jsem vyčlenila tuto kategorii. Byly zde řazeny citace odborníků a znalců na určitém problematiku, o které bylo projednáváno v analyzovaném materiálu.

10. Poskytovatelé sociálních služeb

Do této kategorie patřily citace pracovníků nevládních organizací (např. Diakonie Českobratrské církve evangelické) a neziskových organizací (např. Charita České republiky). Byly zde řazeny také citace pracovníků sociálních odborů městských úřadů včetně terénních pracovníků.

11. Pracovníci a vedoucí firem a podniků

Zde byly zařazeny citace a zaměstnanců a představitelů vedení firem a podniků. Příkladem by mohli být pracovníci firmy Warex spol. s.r. o., kteří se podíleli na stavbě kontejnerových domů na Poschle.⁴³

VVO7: Byli Romové v analyzovaných článcích označováni nejčastěji pozitivními, neutrální, nebo negativními pojmenováními?

U každé analyzované jednotky jsem vypsala jednotlivé výrazy, jakými byli příslušníci romské menšiny označeni. Zaznamenávala jsem také četnost jednotlivých výrazů. V analyzovaném materiálu jsem nezohledňovala, jestli byl výraz použit autorem textu nebo vybraným mluvčím formou citace či parafráze.

---

⁴³ Viz kapitola 2. 1. Zvolená kauza.

Zda se jednalo o výraz označujícího osobu romského původu, jsem zjišťovala tím způsobem, že tato osoba byla v rámci textu označena jako Rom nebo Cikán, případně adjektivem romský/romská, cikánská/cikánský apod.

Na základě výzkumu Křížkové (2013) a Sedlákové (2007) jsem očekávala, že Romové byli pojmenováni spíše negativními výrazy.

Jednotlivé výrazy jsem rozčlenila do následujících kategorií:

1. Pozitivní

Zde byla zařazena označení, která měla citový příznak pozitivní. Patřily sem zdvojnásobiny čili deminutiva, která byla ve své podstatě mazlivá (Jílek 2005: 26). Příkladem byl výraz holčička nebo chlapeček. Dále sem patřila lichotivá slova čili laudativa (např. chlapák); domácí slova, která byla používána v rodinném prostředí (např. maminka, tatínek) a domácí obměny jmen čili hypokoristika (např. Jiříček).

Do této kategorie jsem nezařazovala eufemismy tedy opisná pojmenování, která nahrazovala primární pojmenování nějaké společensky nevhodné, nežádoucí skutečnosti (Jílek 2005: 27). Výrazy, které bylo možné označit jako eufemismy (např. nepřizpůsobivý občan), jsem zařadila do kategorie negativní označení, protože zdůrazňovalo negativní vlastnost Romů.

2. Neutrální

Do této kategorie patřily výrazy, které měly neutrální povahu, nejednalo se tedy o výrazy s citovým příznakem pozitivním, ani o výrazy s citovým příznakem negativním. Zahrnula jsem zde neutrální označení pro členy rodiny (např. bratr, sestra), označení pro příslušníky mužského a ženského pohlaví (např. žena, muž), označení pro vykonavatele povolání a koníčků (např. houbař, sběratel) apod.

3. Negativní

Do této kategorie náležely výrazy, které zdůrazňovaly negativní vlastnosti aktérů (např. nepřizpůsobiví Romové). Patřila zde označení pro pachatele trestné činnosti (např. zloděj, vrah). Dále jsem zde zařadila negativní označení Cikán a jazykové tvary s tímto slovním kořenem. Patřila zde také hanlivá a pejorativní slova (Jílek 2005: 27), která označovala

negativní, odmítavý nebo pohrdavý vztah mluvčího (např. degeši), zhrubělá slova (např. černá huba), vulgární slova (např. idiot) a dysfemismy (např. nemakačenko).

VVO8: Co zobrazovala fotografická příloha zkoumané jednotky?

Do oblasti mého zájmu spadala veškerá fotografická příloha analyzovaných článků. Zkoumala jsem rozsah fotografické přílohy, který jsem vyjádřila v cm². Dále jsem určila podíl plochy fotografií vzhledem k celkové ploše analyzovaného materiálu.

Předpokládala jsem, že fotografie analyzovaného materiálu zachycovaly Romy stereotypním způsobem. Očekávala jsem tedy, že alespoň několik fotografií zobrazilo Romy neupravené a ve špinavém prostředí.

Určovala jsem přibližný či zdánlivý věk osob na fotografiích. Pro tento účel jsem vytvořila pět kategorií:

1. Osoby v předproduktivním věku
2. Osoby v produktivním věku
3. Osoby v postproduktivním věku
4. Osoby smíšeného věku
5. Osoby, jejichž věk nelze určit

Určovala jsem pohlaví osob na fotografiích. Pro tento účel jsem vyčlenila čtyři kategorie:

1. Muži
2. Ženy
3. Muži i ženy
4. Nelze určit⁴⁴

Určovala jsem počet osob na fotografiích. Vyčlenila jsem následující kategorie:

1. Jednotlivci
2. Skupina do pěti osob
3. Skupina nad pět osob

---

⁴⁴ Tuto kategorii jsem vyčlenila z důvodu problematického určování pohlaví u malých dětí.

Sledovala jsem, zda Romové na analyzovaných fotografiích působili upraveným a čistým dojmem či nikoli. Byla jsem si vědoma toho, že reliabilita tohoto kritéria byla poměrně obtížně zjistitelná. Do kategorie Neupravení Romové patřily snímky, na kterých oblečení Romů působilo špinavě či roztrhaně nebo byli aktéři fotografií nedostatečně oblečení, tedy že fotografie zachycovaly např. děti nebo muže do půl pasu nahé. Při určování těchto kritérií jsem se inspirovala disertační prací Sedlákové (2007). V případě, že na snímku bylo více osob a pouze jedna z nich působila neupraveným dojmem, zařadila jsem snímek do kategorie Neupravení Romové. Ze zkoumaného materiálu jsem vyřadila snímky, na kterých nebyly žádné osoby.

Dále jsem se zabývala tím, zda fotografická příloha zdůrazňovala stereotypní zobrazování Romů. Jednotlivé stereotypy jsem určila na základě výzkumu Weinerové (2015). Inspirovala jsem se také disertační prací Sedlákové (2007). Zkoumala jsem výskyt čtyř následujících stereotypů:

1. Stereotyp špíny a nepořádku

Pro potvrzení či vyvrácení stereotypu nepořádku a špíny jsem analyzovala výskyt fotografií, na kterých byl patrný nepořádek, odpadky, zdemolované domy, opuštěné a zchátralé obydlí apod.

2. Stereotyp nadměrné fertility

Podle Sedlákové (2007: 110) přítomnost dětí a mladistvých na záběrech akcentuje stereotypní vnímání Romů jako příliš živých, hlučných, nezávazných a plodných. Pro potvrzení či vyvrácení stereotypu nadměrné fertility romských žen jsem analyzovala fotografie, na nichž byly zobrazeny dvě a více dětí nebo žena s dítětem nebo dětmi. Z analyzovaného materiálu jsem vyloučila snímky, na kterých nejsou žádné osoby.

3. Stereotyp nebezpečí

„Zobrazování velkých skupin, převážně mužů, může vyvolat dojem nebezpečí a pocit ohrožení, a utvrzovat odstup, jež k nim většina majority zachovává, a tak přispívat k jejich sociálnímu vyloučení.“ (Sedláková 2007: 110). Pro potvrzení či vyvrácení tohoto stereotypního zobrazování Romů jsem počítala fotografie, na kterých bylo více než pět osob a zároveň fotografie zobrazovala muže. Z analyzovaného materiálu vylučuji snímky, na kterých nejsou žádné osoby.

4. Stereotyp tradiční romské kultury

Pro potvrzení či vyvrácení tohoto stereotypního zobrazování Romů jsem sledovala výskyt fotografií, na kterých byli zobrazeni Romové jako hudebníci, tanečníci, případně Romové, kteří byli oblečeni do romských krojů. Z analyzovaného materiálu jsem vyloučila snímky, na kterých nejsou žádné osoby.

4. ANALÝZA MEDIÁLNÍ PREZENTACE VYSTĚHOVÁNÍ VSETÍNSKÝCH ROMŮ

4.1. Prostor věnovaný romskému tématu

Analýzu mediální prezentace Romů ve Valašském deníku jsem započala pohledem na množství publikovaných článků.

Za pomoci databáze Anopress IT dle zvolených kritérií⁴⁵ jsem získala množinu 261 článku. Celkem 32 texty z této množiny nebyly pro můj výzkum relevantní, protože obsahovaly kořeny slov jako např. rom*, nepřizp* nebo cikán* kontextech, které nesouvisely s romskou tematikou.⁴⁶ Vyloučila jsem také 20 textů, které byly publikovány v *týdeníku Naše Valašsko*⁴⁷.

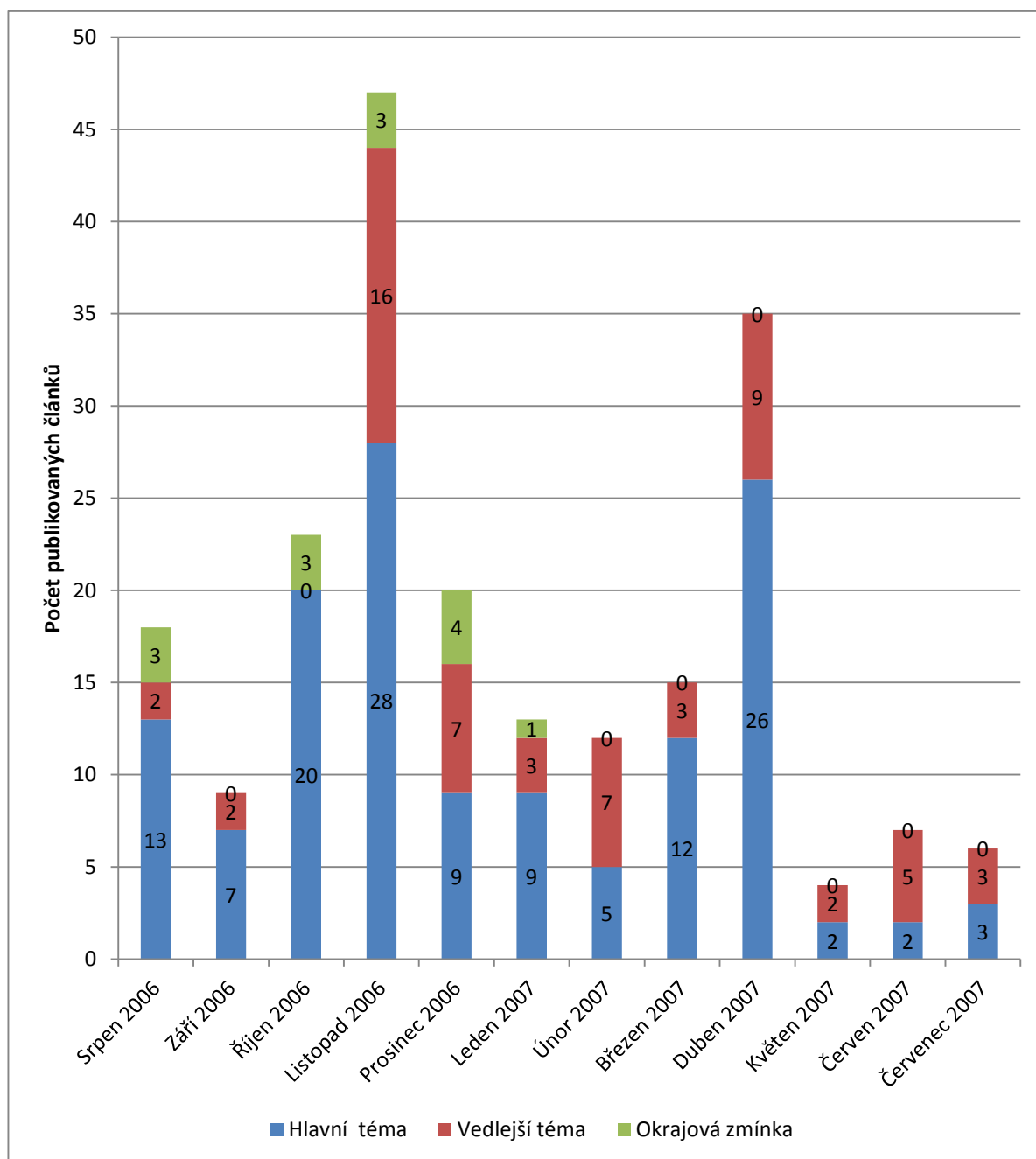
Celkem jsem tedy pracovala s 209 výzkumnými jednotkami, ve kterých romské téma plnilo funkci hlavního tématu, vedlejšího tématu, nebo okrajové zmínky.

---

⁴⁵ Kritéria byla podrobně rozebrána v kapitole 3.4. Vzorek a výzkumná jednotka

⁴⁶ Příklad textu obsahující nerelevantní slovo obsahující výraz „rom“: „Mezi lidmi ale stále koluje na pendolino řada vtipů. Zlidověla i Nohavicova píseň o tom, že ‚pendolinu zamrzly všechny CD-ROMy‘.“ (Pendolino bez ztráty květin. *Valašský deník*. 29. 11. 2006. Str. 17) Příklad textu obsahující nerelevantní slovo obsahující výraz „nepřizp“: „Dvaadvacetiletý řidič z Podlesí s osobním vozidlem BMW 316 jel ve směru od Bystřičky. Vjel zřejmě do táhlé levotočivé zatáčky nepřiměřenou rychlostí, nepřizpůsobil rychlost ani technický stav vozidla.“ (U Bystřičky zahynula mladá dívka. *Valašský deník*. 31. 10. 2006. Str. 4)

⁴⁷ Analyzované jednotky z týdeníku Naše Valašsko jsem ze své analýzy vyloučila. Důvod jsem podrobněji popsala v kapitole 3.4. Vzorek a výzkumná jednotka.

Graf č. 1. – Počet článků s romskou tématikou v analyzovaném materiálu

Nejvíce článků s romskou tématikou v daném časovém období bylo ve Valašském deníku publikováno v listopadu (47 textů). V každém listopadovém čísle vyšly denně průměrně téměř dva články s danou tématikou. Témata textů byla nejčastěji následující: důsledky vystěhování vsetínských Romů⁴⁸ a senátní a komunální volby ve spojení s Jiřím Čunkm⁴⁹. 13. listopadu

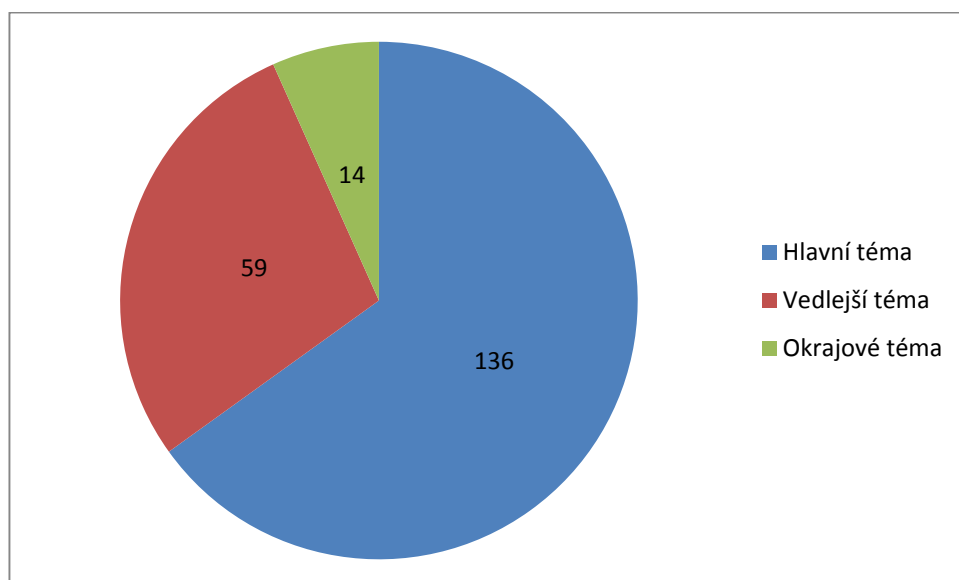
⁴⁸ Např. Romy na Poschle trápí náklady za elektřinu. *Valašský deník*. 4. 11. 2006. Str. 1.

⁴⁹ Např. Starosta Čunek šéfem lidovců? *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 1.

byl také publikován celostránkový speciál na téma Romové, který se zabýval sociálními problémy Romů v České republice, např. prostitucí v Chebu⁵⁰ nebo problematickou bytovou situací v romském ghettu Chanov⁵¹.

Druhá největší frekvence článků s romskou tematikou byla zaznamenána v dubnu (35 článků), což souvisí s výrokem, který Jiří Čunek pronesl o Romech.⁵² V textech se velmi často objevovala kritika Jiřího Čunka ze strany jeho stranických kolegů, ale i např. ze strany starostů obcí na Jesenicku, kam nechal Čunek vystěhvat asi deset romských rodin⁵³. Zřejmě kvůli principům objektivity byly v tomto jarním měsíci publikovány i texty o demonstracích na podporu Jiřího Čunka⁵⁴ nebo zprávy o nezaměstnanosti a tíživé finanční situaci Romů.

Pokles publikovaných článků mezi dubnem a květnem byl nejzřetelnější. V květnu byly publikovány pouze čtyři texty s romskou tematikou.

Graf č. 2 – Ukotvení romského tématu v analyzovaném materiálu

⁵⁰ Chebu se nedaří vymýtít prostituci. *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 2.

⁵¹ Jak se udržuje romské sídliště? *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 2.

⁵² Viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

⁵³ Např. Čunek rozdělil koalici. *Valašský deník*. 3. 4. 2006. Str. 9.

⁵⁴ Např. Média o vsetínské demonstraci spíše mlčela. *Valašský deník*. 21. 4. 2007. Str. 5.

V analyzovaném materiálu se nejčastěji objevovaly články, ve kterých romské téma plnilo funkci hlavního tématu (65 %). Jednalo se o texty, prostřednictvím kterých Romové vystupovali jako aktéři či hlavní hybatelé událostí.⁵⁵

Druhými nejčastějšími byly články, ve kterých romské téma plnilo funkci vedlejšího tématu (28 %). Jednalo se o články, ve kterých dominovalo jiné téma, jež bylo uváděno do souvislosti s romskou tematikou. V této kategorii převažovaly články o Jiřím Čunkovi v souvislosti s vystěhováním vsetínských Romů⁵⁶.

Nejméně časté byly texty, ve kterých romské téma stálo v pozici okrajové zmínky (7 %). Takové články byly publikovány převážně v prvních šesti měsících zkoumaného období. Texty nejčastěji souvisely s osobou Jiřího Čunka ve vztahu ke komunálním nebo senátním volbám⁵⁷. Velmi specifické byly články informující o spáchání trestného činu, kde bylo explicitně uvedeno, že nebyla známá totožnost pachatele, ale že se pravděpodobně jednalo či nejednalo o Roma⁵⁸. Takové sdělení ještě více posilovalo stereotyp Roma, který se dopouští trestné činnosti. Tento jev vysvětlili Karhanová a Kaderka (2003: 11). Podle nich novináři pokládají za svoji zpravodajskou povinnost zjistit národnost pachatele. Články, ve kterých bylo romské téma zmíněno pouze okrajově, jsem ze své následující analýzy vyloučila.

4.2. Rozsah příspěvků

Analyzovaný materiál zabíral celkem rozsah 36 823 cm², zkoumané texty by se tedy vměstnaly přibližně na 30 stran Valašského deníku, přičemž rozměry jedné strany jsou 1 114 cm².

Rozsah článků s romskou tematikou zabíral 0,3 % celkové plochy novin vydaných ve zvoleném období. Podle Sedlákové (2007: 85-86) zahraniční studie, které se věnují prezentaci menšin v médiích, srovnávají podíl vysílacího času, který jim byl věnován,

---

⁵⁵ Např. Na sídlišti se navršily stovky tun odpadků. *Valašský deník*. 3. 8. 2006. Str. 16.

⁵⁶ Např. Rasista Čunek není, i když "léčí vředy". *Valašský deník*. 6. 11. 2006. Str. 5.

⁵⁷ Např. Komunálky ve Vsetíně? Očekává se tuhý boj. *Valašský deník*. 13. 10. 2006. Str. 1.

⁵⁸ „Jednalo se o muže ve věku 25 až 30 let. Svědci uvádějí, že byl vysoký asi 175 až 180 centimetrů, štíhlé postavy a snědší pleti s tím, že nemuselo jít o Roma.“ (Lupič ze směnárny policii stále uniká. *Valašský deník*. 23. 8. 2006. Str. 1).

s podílem menšiny daného státu. V České republice žije přibližně 226 300 Romů⁵⁹, což odpovídá 2,14 % české populace.⁶⁰ Prostor věnovaný romskému tématu byl podle této metody srovnání nižší a neodpovídal podílu romských obyvatel v České republice. Sedláková (2007: 86) k tomu dodala: „*Je však otázkou, do jaké míry je podobné statistické srovnání smysluplné a zda je vůbec v praxi realizovatelné, aby jednotlivé menšiny byly v mediálním zpravodajství zastoupeny právě svým podílem v populaci.*“

Nejdelší článek měl rozsah 1 114 cm², jednalo se o celostránkový rozhovor s romskou aktivistkou Danielou Cincibusovou.⁶¹ Nejkratší článek měřil 26 cm² a pojednával o napadení Roma policisty.⁶²

---

⁵⁹ <http://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/zprava-o-stavu-romske-mensity-za-rok-2015-146576/>.

⁶⁰ Údaj o počtu obyvatel pochází ze září 2016. https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide.

⁶¹ Cincibusová: Ombudsman mě překvapil. *Valašský deník*. 19. 6. 2007. Str. 4.

⁶² Politické utloukli Roma. *Valašský deník*. 3. 4. 2007. Str. 3.

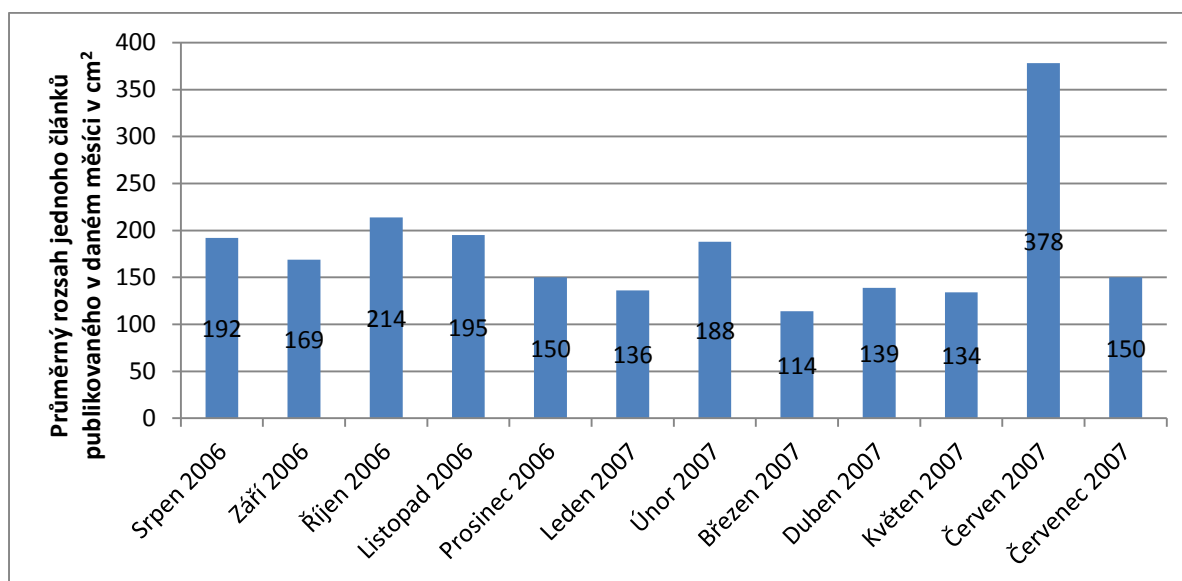
	Podíl celkové plochy vydání
Srpen	0,3 %
Září	0,2 %
Říjen	0,5 %
Listopad	0,9 %
Prosinec	0,3 %
Leden	0,2 %
Únor	0,2 %
Březen	0,3 %
Duben	0,5 %
Květen	0,1 %
Červen	0,3 %
Červenec	0,1 %
Celkem	0,3 %
průměr	0,3 %

Tabulka č. 1 – Měsíční podíl rozsahu analyzovaných článků vůči celému vydání Valašského deníku

Sledovala jsem také, jaký byl průměrný rozsah analyzovaných článků v jednotlivých měsících. Rozměr článků se pohyboval v rozměrech od 114 cm² do 214 cm². Výjimku tvořil pouze měsíc červen. Publikované články během tohoto měsíce měly průměrně rozlohu 378 cm². Vysoký rozsah byl způsoben již zmíněným celostránkovým rozhovorem s romskou aktivistkou Danielou Cincibusovou⁶³ a také textem pojednávajícím o návštěvě tehdejšího ochránce práv Otakara Motejla ve Vsetíně, který byl doplněn čtyřmi fotografiemi⁶⁴.

⁶³ Cincibusová: Ombudsman mě překvapil. *Valašský deník*. 19. 6. 2007. Str. 4.

⁶⁴ Ombudsman: Vsetín při stěhování romských rodin pochybil. *Valašský deník*. 14. 6. 2007. Str. 4.

Graf č. 3 – Měsíční průměrný rozsah jednoho článku s romským tématem v cm²

Více než polovina článků zaujímala rozsah menší než jedna osmina formátu strany novin. Více než čtvrtinu analyzovaných článků zaujímaly plochu od jedné osminy do jedné čtvrtiny formátu strany novin. 13 % analyzovaných textů by se vměstnalo do tří osmin formátu strany. Žádný z analyzovaných textů nezaujímal větší plochu, než byl formát jedné strany novin.

4.3. Užítý novinářský žánr

	Absolutní četnost	Relativní četnost
Zpráva	152	78 %
Zpravodajská fotografie	11	6 %
Publicistický referát, report	11	6 %
Rozhovor	6	3 %
Nelze určit	5	3 %
Komentář	4	2 %
Story	2	1 %
Polemika	2	1 %
Medailon a portrét	1	0,5 %
Anketa	1	0,5 %
Celkem	195	100 %

Tabulka č. 2 – Užítý novinářský žánr v analyzovaném materiálu

Nejčastějším použitým žánrem analyzovaného materiálu byla zpráva. Byla aplikována ve více než třech čtvrtinách případů (78 %). Podle Jílka (2005: 117) zpráva náleží v obecné rovině k elementárním žánrům. Navíc existuje několik různých druhů zpráv, např. zpráva v základní podobě, zpráva zkrácená, zpráva mozaiková atd.

Ve zkoumaném materiálu se nejčastěji vyskytovala rozšířená zpráva⁶⁵ a zpráva v základní podobě⁶⁶. Během praxe ve Valašském deníku jsem vyzorovala, že tento žánr užívají redaktoři tohoto média všeobecně nejčastěji.

Druhým nejčastěji užitým žánrem byla zpravodajská fotografie s popiskou. Podle Jílka (2005: 124) se jedná o žánr, kde je základní informační sdělení konstruováno spojením textu a obrazu. Fotografie nejčastěji zachycovaly stavbu kontejnerových domů na Poschle, romské kulturní akce a demonstrace proti Jiřímu Čunkovi.

⁶⁵ Např. Romky protestovali proti nechtěné sterilizaci. *Valašský deník*. 18. 8. 2006. Str. 8.

⁶⁶ Např. Dívky okradly opilé Slováky. *Valašský deník*. 11. 8. 2006. Str. 3.

Zaznamenala jsem celkem 6 rozhovorů. Dotazovanými byli: Jiří Čunek⁶⁷ (dva rozhovory), romští aktivisté Daniela Cincibusová a Emil Ščuka, člen neziskové organizace Člověk v tísni Martin Šimáček a europoslanec Jan Březina.

V šesti případech nebylo možné analyzované texty žánrově určit. Nejčastěji se jednalo o kombinaci zprávy s rozborem⁶⁸.

Zaznamenala jsem pouze jeden text, který odpovídal žánru anketa⁶⁹, stejně jako jeden text z kategorie medailon a portrét⁷⁰.

V analyzovaném materiálu zcela chyběly následující žánry: oznámení, editoval, kritika, poznámka, recenze, úvodník, enterfilet, esej, feature, fejeton a causerie, fraška, glosa, reportáž a črta, sloupek, kurzíva a soudnička. Bylo však nutno dodat, že absentující žánry, jako byl entrefilet neboli mezičlánek, se vzhledem k současným typografickým možnostem nevyužívají (Jílek 2005: 137). Feature a soudničky jsou podle Jílka využívány nepříliš často. Další žánry jako například editorial, kritika, recenze, úvodník, esej nebo fraška se ve zvoleném médiu nevyskytovaly vůbec nebo byly zastoupeny velmi zřídka. Taktéž nebylo možné v analyzovaném materiálu zaznamenat žánr reportáž. Při kategorizaci žánrů jsem vycházela z Jílka (2005: 141), který uvedl následující: „*V současné žurnalistické praxi je označení reportáž užíváno v rozporu se základní charakteristikou žánru. Ve většině případů je vztaheno ke sdělením, která jsou publicistickými referáty či riporty.*“ V analyzovaném materiálu jsem tedy zaznamenala několik textů tohoto druhu, které jsem označila jako publicistické referáty nebo riporty⁷¹.

4.4. Tematické zakotvení příspěvků

Mediální obraz Romů je do určité míry vytvářen tématy, se kterými jsou členové této menšiny spojováni. Proto jsem se v této kapitole zaměřila na tematické ukotvení analyzovaných článků.

---

⁶⁷ Např. Čunek: funkci nepokládám. *Valašský deník*. 16. 11. 2006. Str. 5.

⁶⁸ Např. Čunek má podporu lidovců z Olomoucka. *Valašský deník*. 25. 11. 2006. Str. 8.

⁶⁹ Myslíte si, že vsetínský starosta Čunek postupoval správně, když nechal Romy vystěhovat za město? *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 6.

⁷⁰ Jiří Čunek: Cesta vzhůru. *Valašský deník*. 11. 12. 2006. Str. 2.

⁷¹ Chanov, místo, kde neznají úsměvy. *Valašský deník*. 11. 4. 2007. Str. 10.

Celkem 109 článků a romskou tematikou (56 %) se vztahovalo k tématu zvolené kauzy vystěhování vsetínských Romů. Zbylých 86 textů s romskou tematikou (44 %) bylo zaměřeno na jiné téma mimo zvolenou kauzu. Poměrně vysoké zastoupení článků vztahujících se ke zvolené kauze odpovídalo tvrzení Křížkové (2007: 105), podle které články věnující se dané kauze představovaly regionální problém a až na výjimky byly prezentovány v regionálních médiích.

Téma	Absolutní četnost	Relativní četnost
Kriminalita	29	15 %
Jiří Čunek	28	14 %
Nesouhlas s vystěhováním vsetínských Romů	25	13 %
Poschla	18	9 %
Jesenicko	18	9 %
Bydlení	18	9 %
Pavlačový dům	15	8 %
Ostatní témata	13	6,5 %
Integrace Romů	11	6 %
Kultura	7	4 %
Souhlas s vystěhováním vsetínských Romů	5	2,5 %
Sociálně patologické jevy	4	2 %
Sterilizace Romek	4	2 %
Celkem	195	100 %

Tabulka č. 3 – Tematické zakotvení příspěvků analyzovaného materiálu

Analyzované články spojené s romskou tematikou nejčastěji pojednávaly o kriminalitě. Toto téma dominovalo také ve výzkumu Sedlákové (2013: 114). Z analýzy Křížkové (2007: 14) vyplynulo, že kriminalita byla zmíněna ve více než polovině analyzovaných příspěvků.

Zaznamenala jsem také, že články pojednávající o kriminalitě nebyly příliš rozsáhlé. Z jedné čtvrtiny případů se jednalo o krátké zprávy publikované na titulní straně vydání. Byly

zpravidla umístěny v dolním nebo levém okraji titulní strany a odkazovaly na rozsáhlejší text uvnitř periodika.⁷² Podrobněji jsem se tomuto tématu věnovala v kapitole 4.5. Kriminalita.

Dále bylo sečteno celkem 28 článků z tematické kategorie Jiří Čunek. Tento výsledek byl ve shodě se studií Křížkové (2007: 95-105). Podle autorky byly články vztahující se k tématu vystěhování vsetínských Romů spojeny s elitní osobou.⁷³ V tomto případě se jednalo o Jiřího Čunka. Články z této tematické kategorie se nejčastěji vztahovaly k následujícím tématům: kandidatura Jiřího Čunka na post předsedy KDU-ČSL⁷⁴, názory politiků na práci Jiřího Čunka⁷⁵, Čunkova koncepce řešení romské problematiky⁷⁶, Čunkův výrok o Romech⁷⁷. Celkový rozsah článků této tematické kategorie byl také nejrozsáhlejší (5 447 cm²).

Třetím nejčastěji zastoupeným tématem bylo vyjádření nesouhlasu s vedením vsetínské radnice ve věci vystěhování vsetínských Romů. Celkem se jednalo o 25 příspěvků. Stejně jako ve studii Křížkové (2007: 95-105) se kritické ohlasy na počínání vsetínské radnice objevovaly až v souvislosti s vystěhováním vsetínských Romů na Jesenicko.⁷⁸ První článek tohoto typu byl publikován 25. 10. 2006.⁷⁹ Texty z této tematické kategorie se dále vztahovaly k následujícím tématům: podání žalob na Jiřího Čunka a vedení vsetínské radnice⁸⁰, demonstrace proti Čunkovi v souvislosti s jeho rasistickými výroky⁸¹, kritika ombudsmana Otakara Motejla o vystěhování vsetínských Romů⁸².

---

⁷² Muži zbili Roma, podle policistů nejde o rasový útok. *Valašský deník*. 29. 11. 2006. Str. 1.

⁷³ Viz kapitola 2.2.3. Zpravodajské hodnoty.

⁷⁴ Starosta Čunek šéfem lidovců? *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 1.

⁷⁵ Čunek měl odejít už dávno. *Valašský deník*. 3. 4. 2007. Str. 9.

⁷⁶ Čunek má upustit od romské koncepce. *Valašský deník*. 27. 3. 2007. Str. 8.

⁷⁷ Čunek se omluvil Romům. *Valašský deník*. 2. 4. 2007. Str. 9. Blíže o výroku viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

⁷⁸ Viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

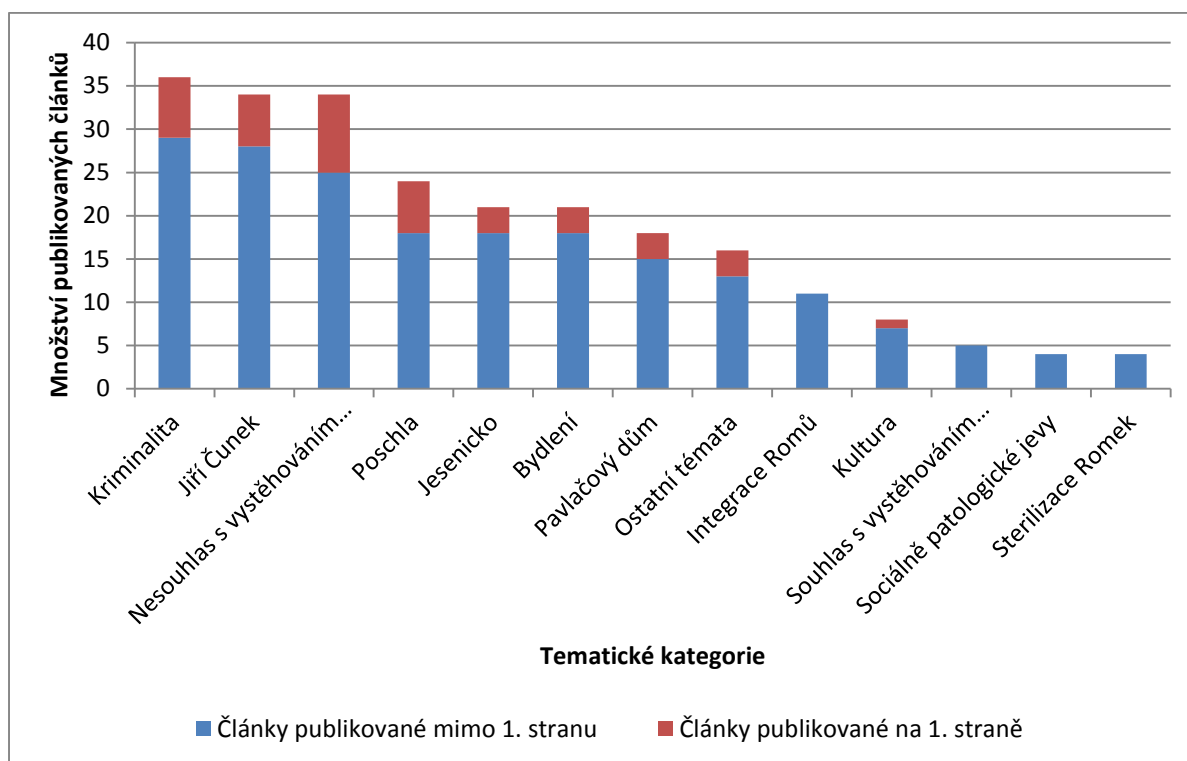
⁷⁹ Romové: jsme bez peněz. *Valašský deník*. 25. 10. 2006. Str. 102.

⁸⁰ Žalob na Čunka přibývá. *Valašský deník*. 9. 11. 2006. Str. 1.

⁸¹ Romové protestovali proti Čunkovi ve vládě. *Valašský deník*. 12. 4. 2007. Str. 1.

⁸² Ombudsman: Vsetín při stěhování romských rodin pochybil. *Valašský deník*. 14. 6. 2007. Str. 4.

Graf č. 4 – Zastoupení článků analyzovaného materiálu na 1. straně periodika podle tematických kategorií

Články vyjadřující nesouhlas s vystěhováním vsetínských Romů byly v porovnání s ostatními tematickými okruhy nejčastěji publikovány na titulní straně Valašského deníku. Texty tohoto druhu nejčastěji pojednávaly o demonstracích⁸³, o podání žalob na členy zastupitelstva města Vsetín⁸⁴ nebo o vyjádření tehdejšího ombudsmana Otakara Motejla k dané kauze⁸⁵. Byly zde zařazeny také texty informující o pokusu o atentát na Jiřího Čunka⁸⁶.

⁸³ Romové vyrazili proti Čunkovi. *Valašský deník*. 12. 4. 2007. Str. 9.

⁸⁴ Vystěhování Romů může skončit soudem. *Valašský deník*. 27. 10. 2006. Str. 5.

⁸⁵ Vsetín pochybil, tvrdí ombudsman. *Valašský deník*. 14. 6. 2007. Str. 1.

⁸⁶ Dopis pro Čunka přečetl pyrotechnik. *Valašský deník*. 10. 11. 2006. Str. 5.

Téma	Průměrný rozsah jednoho článku
Pavlačový dům	298 cm ²
Souhlas s vystěhováním vsetínských Romů	298 cm ²
Integrace	253 cm ²
Nesouhlas s vystěhováním vsetínských Romů	214 cm ²
Jesenicko	203 cm ²
Jiří Čunek	195 cm ²
Poschla	191 cm ²
Sterilizace ostravských Romek	190 cm ²
Kultura	162 cm ²
Bydlení	152 cm ²
Kriminalita	122 cm ²
Sociálně patologické jevy	122 cm ²
Ostatní témata	119 cm ²

Tabulka č. 4 – Průměrný rozsah jednoho článku daných tematických kategorií v cm²

Největší plochu analyzovaného materiálu zabíraly články o pavlačovém domě, což bylo způsobeno rozsáhlou fotografickou přílohou daných článků. Tyto fotografie zobrazovaly především špatný technický stav pavlačového domu a obyvatele pavlačového domu. O daném tématu bylo v analyzovaném materiálu nejčastěji informováno v souvislosti s požárem⁸⁷, vyklížením⁸⁸ a demolicí⁸⁹ pavlačového domu.

⁸⁷ V pavlačáku opět hořelo. *Valašský deník*. 31. 8. 2006. Str. 1.

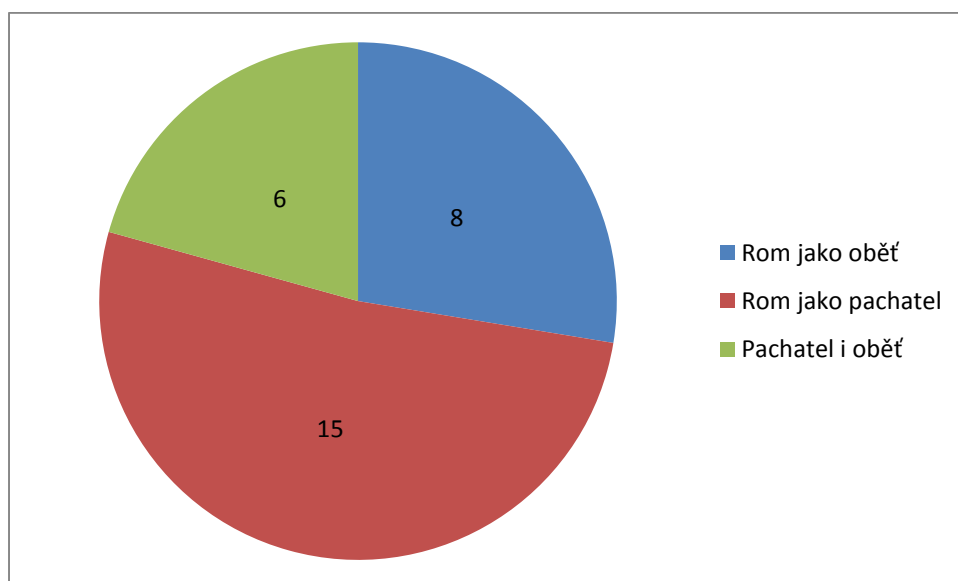
⁸⁸ Začalo velké stěhování. *Valašský deník*. 11. 20. 2006. Str. 4.

⁸⁹ Demolice pavlačáku už je za dveřmi. *Valašský deník*. 8. 8. 2006. Str. 1.

4.5. Kriminalita

V následujícím oddílu jsem se podrobněji zaměřila na téma kriminalita, neboť to bylo jedno ze dvou nejčastěji užitých témat analyzovaného materiálu. Podle Homoláče tvořily zprávy o romské kriminalitě důležitou část polistopadových černých kronik (1998: 83).

„Zveřejňování etnicity ve spojení s kriminalitou plní ve zpravodajství svébytnou úlohu, díky níž se atraktivita události pro novináře zvyšuje. Pokud přímo neospravedlňuje existenci jednotlivých zpravodajských příspěvků.“ (Křížková, 2007: 27).

Graf č. 5 – Podíl pachatelů a obětí trestné činnosti v analyzovaném materiálu

Bližší jsem se zaměřila na to, zda Romové v případě trestné činnosti stáli častěji v pozici pachatele, nebo oběti.

Ve více než polovině textů byli Romové označeni jako pachatelé trestné činnosti. Podle Křížkové (2007: 26) byl ve zpravodajství ve spojení s Romy dáván značný prostor referování o méně závažné kriminalitě. Daný výrok se potvrdil i v případě mého výzkumu. Většina zpráv této kategorie referovala o drobných krádežích⁹⁰, pouze v jednom případě se jednalo o vraždu.⁹¹

⁹⁰ Romové rozkradli koupelku. *Valašský deník*. 2. 12. 2006. Str. 12.

⁹¹ Řidič – zabiják je zpátky v Kladně. *Valašský deník*. 3. 1. 2007. Str. 6.

V 8 člancích byli Romové prezentováni jako oběti trestné činnosti. Podle Křížkové (2007: 35) mediální logika referování o menšinách způsobuje, že pokud byli Romové zobrazováni ve zpravodajství s kriminální tematikou jako oběti, pak téměř výhradně ve spojení s násilnou kriminalitou. „*V dichotomickém světě zpravodajství de facto neexistují okradení nebo oloupení Romové, Romové obtěžováni hlukem či vandalismem.*“ (Tamtéž). Toto tvrzení se potvrdilo i v případě mé práce. Nejčastějšími trestnými činy byly napadení⁹² a vražda.⁹³

V šesti člancích byl analyzován model, kdy Romové stáli v pozici pachatelů a zároveň obětí trestné činnosti.⁹⁴ V polovině případů se jednalo o trestné činy, ke kterým došlo na protiromských demonstracích pořádanými pravicovými extremisty. Podle Křížkové (2007: 40) jsou pro česká média nositeli rasismu de facto pouze představitelé pravicových radikálů. To se potvrdilo i v případě tohoto výzkumu. Pokud se trestného činu vůči Romovi dopustil někdo jiný než Rom, v textech bylo často doslovně uvedeno, že se nejednalo o rasový útok.⁹⁵

Křížková (2007: 25) uvedla, že jedním z nejcharakterističtějších rysů spojeným s tématem kriminality bylo zveřejňování etnicity pachatelů a obětí trestné činnosti, a to i v případech, kdy to nebylo jinak opodstatněné. Hlavním kritériem mého výzkumného vzorku bylo to, že analyzovaná jednotka musela obsahovat výraz Rom nebo Cikán. Proto nebylo možné posoudit, v jakém poměru byla etnicita v textech užita. Bylo však možné sdělit, že v patnácti případech tedy ve více než polovině případů byla etnicita Romů zdůrazněna již v titulku. V sedmi případech byla etnicita v titulku zdůrazněna, pokud Rom byl v pozici oběti, v šesti případech když byl v pozici pachatele a ve dvou případech, kdy Rom byl v pozici pachatele i oběti trestné činnosti.

V průběhu výzkumu jsem se také setkala s jistou předsudečností a stereotypní reprezentací v případě Romů v pozici pachatelů trestné činnosti. V celkem pěti analyzovaných jednotkách se vyskytovala následující sdělení: „*Například ve Vsetíně ještě donedávna byly podle Vsetíňanů nejnebezpečnější místa v okolí domů, které obývali Romové, bojí se ale například*

---

⁹² Romy napadli skinheadi. *Valašský deník*. 17. 10. 2006. Str. 8.

⁹³ Roma roztrhala výbušnina. *Valašský deník*. 18. 1. 2007. Str. 8.

⁹⁴ V Orlové se střetli skinheadi s Romy. *Valašský deník*. 9. 9. 2006. Str. 8.

⁹⁵ Muži zbili Roma. Podle policistů se nejedná o rasový útok. *Valašský deník*. 29. 11. 2006. Str. 1.

*také v parku nebo v podchodu mezi čtvrtí Rybníky a Trávníky.*⁹⁶ Jiný článek sděloval následující: „*Podle popisu byl jeden z nich vysoký kolem 190 centimetrů, a menší měl 170 centimetrů a byl snědé pleti, pravděpodobně Rom.*“⁹⁷ Tyto články jsem z vlastního výzkumu vyloučila, neboť v nich romské téma bylo zastoupeno pouze okrajově. Podobnou skutečnost popsal i Homoláč (1998: 99). Podle něj byly výroky typu: „*pochopitelně se jednalo o tři cikány*“ předsudečné.

4.6. Citované zdroje

Podle Trampoty (2006: 90) mají informační zdroje velkou moc ovlivňovat konečnou podobu zpráv a přístup jednotlivých zdrojů do zpráv reflektuje hierarchii společnosti. Z tohoto důvodu jsem se zaměřila na citované mluvčí analyzovaného materiálu a rozsah citovaných zdrojů.

---

⁹⁶ Vraždy: sedm útoků. *Valašský deník*. 25. 10. 2006. Str. 1.

⁹⁷ Lupiči na nádraží zkopali a obrali o peníze mladíka. *Valašský deník*. 2. 10. 2006. Str. 4.

	Absolutní četnost všech znaků	Relativní četnost všech znaků	Počet článků s danou citovanou kategorií
Představitelé samosprávních celků	17 261	19 %	53
Zástupci romských organizací	13 582	15 %	19
Jiří Čunek	12 508	14 %	46
Politici	9 890	11,5 %	32
Policisté, hasiči, pracovníci zdravotnické záchranné služby	8 432	9,5 %	33
Romové	7 933	9 %	38
Zástupci veřejnosti	7 706	8,5 %	24
Představitelé veřejných organizací	5 238	5 %	15
Poskytovatelé sociálních služeb	4 132	4,5 %	13
Znalci, odborníci	1 553	2 %	6
Členové firem a podniků	1 061	1 %	7
Celkem	89 296	100 %	286

Tabulka č. 5 – Rozsah citovaných zdrojů v analyzovaném materiálu

Prostor pro vyjádření dostali v textech nejčastěji představitelé obcí, měst a krajů. Podíl jejich citací tvořil 19 % celkových citací. Nejčastěji byli citováni představitelé vsetínské radnice (starostka Květoslava Othová, místostarosta Lumomír Gajdůšek a tisková mluvčí Eva Stejskalová). Významným zdrojem této kategorie byli také starostové obcí na Jesenicku.⁹⁸

Poměrně rozsáhlý prostor pro vyjádření byl dán představitelům romských organizací, kteří byli citováni v 15 % analyzovaného celku. Bylo však nutné zdůraznit, že citace představitelů romských organizací byly užity pouze v 19 analyzovaných textech. Nejčastěji byla citována vsetínská romská aktivistka Daniela Cincibusová. Její citace tvořily více než polovinu citací

⁹⁸ Na Jesenicko byla přestěhována část vsetínských Romů. Viz kapitola 2.1. Zvolená kauza.

této kategorie, což bylo dáno existencí rozsáhlého rozhovoru s touto mluvčí. Dále byli citováni představitelé následujících romských organizací a sdružení: Roma Vidnava, Vzájemné soužití, Romská občanská iniciativa, Romea, Sdružení Romů Severní Moravy atd.

Jak vyplynulo z výše uvedeného, velmi častým zdrojem pro vyjádření se stali představitelé vsetínské radnice, mezi které patří také starosta Vsetína Jiří Čunek. Rozsah jeho citací tvořil 14 % všech analyzovaných citací. Poměrně značný rozsah citací byl způsoben také přítomností dvou rozhovorů s tímto mluvčím. Ke stejnému závěru dospěla také Křížková (2007: 97). Z jejího výzkumu vyplývá, že prostor, který ve většině analyzovaných článků získává pro svá tvrzení Jiří Čunek, byl mimořádný. Prostřednictvím Jiřího Čunka se redaktoři snažili téma personalizovat, čili hledali někoho, kdo by problém zjednodušil a vysvětlil.

Citace politiků tvořila necelých 11,5 % analyzovaného celku. Nejčastěji byl citován europoslanec Jan Březina (KDU-ČSL), Liana Janáčová (Nezávislí) a Josef Pavlata (ODS). Největší část oslovených mluvčí byla členem KDU-ČSL (např. Adolf Jílek, Cyril Svoboda, Vlasta Parkanová)⁹⁹.

Ve srovnatelném zastoupení s politiky byli citováni členové policie, hasičů a záchranné služby. Nejčastěji byli citováni v souvislosti s kriminálními trestnými¹⁰⁰ činy či požáry.¹⁰¹

Přestože v analyzovaném materiálu tvořilo romské téma hlavní nebo vedlejší téma, nebyly citace Romů příliš rozsáhlé. Celkem bylo analyzováno 38 romských mluvčích, přičemž více než třetina z nich byla anonymních. Jméno nebylo uvedeno zpravidla ze dvou důvodů: buď si mluvčí přál zůstat v anonymitě¹⁰², nebo redaktor citoval náhodný veřejný výrok Roma během dané události¹⁰³. Nižší výskyt romských mluvčí zaznamenala ve své práci také Sedláková (2007: 103), která tento fakt interpretovala následovně: „Nižší zastoupení Romů mezi citovanými zdroji je pravděpodobně ovlivněno jejich menší organizovaností a obtížnější

---

⁹⁹ Jiří Čunek je taktéž členem KDU-ČSL.

¹⁰⁰ Romové napadli návštěvníky baru. *Valašský deník*. 4. 8. 2006. Str. 1.

¹⁰¹ V pavlačáku opět hořelo. *Valašský deník*. 31. 8. 2006. Str. 1.

¹⁰² „Vystěhování na periferii Vsetína se mnohým lidem z pavlačového domu samozřejmě nelíbí. ‚Co tam budeme dělat? Není tam ani obchod a jak se dostaneme do města? Jenom pěšky. A co děcka, tady měla školu pod nosem,‘ ohradil se jeden ze současných nájemníků, své jméno ale zveřejnit nechtěl. ‚Nerad bych měl ještě větší problémy,‘ komentoval vývoj události.“ (Demolice pavlačáku už je za dveřmi. *Valašský deník*. 8. 8. 2006. Str. 1.).

¹⁰³ „Dodal také, že v chumlu bylo nakonec několik desítek povykujících Romů. ‚Když nás policie nechrání, vezmeme právo do vlastních rukou,‘ provolávali rozlícení muži z romského etnika.“ (Romové napadli návštěvníky baru. *Valašský deník*. 4. 8. 2006, Str. 1.

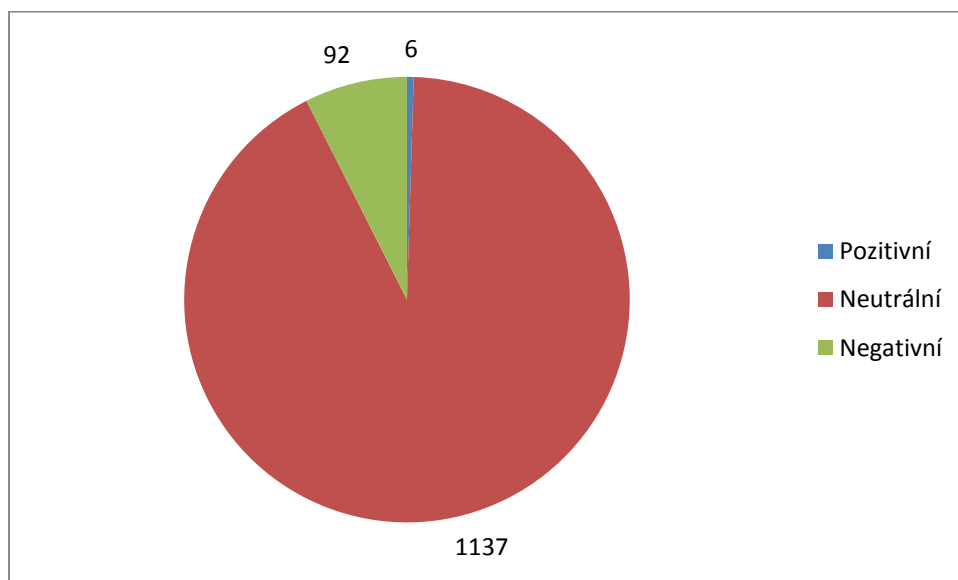
dosažitelností. To však novináře neomlouvá, neboť jejich úkolem by mělo být získat a prezentovat stanoviska všech zainteresovaných stran, stejně jako je tomu u jiných událostí.“

Citace členů veřejných organizací tvořily 5 % analyzovaných citací. Prostor pro vyjádření získali nejčastěji pracovníci vsetínské polikliniky (např. mluvčí nemocnice Jana Oborná). Častý výskyt citací představitelů městského úřadu Vsetín a pracovníků vsetínské nemocnice korespondoval s tvrzením Křížkové (96): „Vedle mluvčí radnice, starosty Čunka a zástupců nemocnice je v textech málokdy citován někdo jiný.“

Mezi znalce a odborníky, kteří byli citováni, patřil politolog, analytik veřejného mínění, statistik a advokát.

4.7. Označení Romů v textech

Svoji pozornost jsem zaměřila i na to, jakými výrazy byli příslušníci romské menšiny ve Valašském deníku v daném období označováni. Celkem jsem registrovala 150 označení, která byla v celkovém počtu zastoupena v 1 235 případech.

Graf č. 6 – Podíl pozitivních, neutrálních a negativních označení Romů v analyzovaném materiálu

Všechna označení Romů jsem rozdělila do tří kategorií: pozitivní, neutrální a negativní. Graf č. 6 ilustruje podíl jednotlivých označení. Celkem jsem zaznamenala 1 137 neutrálních označení. Počet negativních označení byl 92. Analyzovaný materiál obsahoval nejméně pozitivních označení, celkem 6.

	Absolutní četnost	Relativní četnost	Absolutní četnost vyjádření etnicity	Relativní četnost vyjádření etnicity
Pozitivní	6	0,5 %	2	33 %
Neutrální	1 137	92 %	671	59 %
Negativní	92	7,5 %	12	13 %
Celkem	1 235	100 %	685	45 %

Tabulka č. 6 – Označení Romů a vyjádření etnicity Romů v analyzovaném materiálu

Mezi nejčastější neutrální označení patřily následující výrazy: Rom, rodiny, romské rodiny, děti a obyvatelé. Celkem 56 % užitých označení vyjadřovalo etnicitu Romů. Nejpočetnější skupinu neutrálního označení etnicity tvořily výrazy: Rom, romské rodiny, Romka, romské děti, romská komunita a vsetínský Rom.

Mezi nejvíce frekventované negativní označení byly řazeny následující výrazy: neplatič, romský neplatič, nepřizpůsobivý občan či Cikán. Celkem 14 % označení vyjadřovalo etnicitu Romů. Negativní označení vyjadřující etnicitu nejčastěji vyjadřovala negativní vlastnosti jako je neschopnost platit náklady za bydlení a neschopnost se přizpůsobit společnosti (např. romský neplatič, neplatič romského původu apod.).

Výčet negativních pojmenování odpovídal tvrzení Weinerové (2014: 37), podle které v negativních charakteristikách převládá reflexe vnější vzhledové odlišnosti, konkrétně akcentace tmavé pleti a vlasů.

Pozitivních výrazů bylo užito obecně nejméně, avšak jedna třetina daných výrazů vyjadřovala etnicitu Romů. Tento výsledek však nebylo možné považovat za relevantní, neboť jsem pracovala pouze z 6 pozitivními výrazy, z nichž ve dvou případech bylo užito označení romský chlapec.¹⁰⁴

¹⁰⁴ Romský chlapec podlehl neznámé infekci. *Valašský deník*. 12. 6. 2007. Str. 11.

4.8. Fotografická příloha

Podle Sedlákové (2007: 107) je ve společnosti pozdní modernity dávána přednost obrazovým sdělením před psaným, protože jej příjemce vnímá snadněji a rychleji. Z toho důvodu jsem se podrobněji zaměřila na to, jakým způsobem jsou Romové zachycováni na fotografiích, které jsou součástí analyzovaného materiálu.

Počet fotografií u článku	Absolutní četnost
0 fotografií	127 článků
1 fotografie	53 články
2 fotografie	6 článků
3 fotografie	3 články
4 fotografie	3 články
5 fotografií	1 článek
6 fotografií	2 články

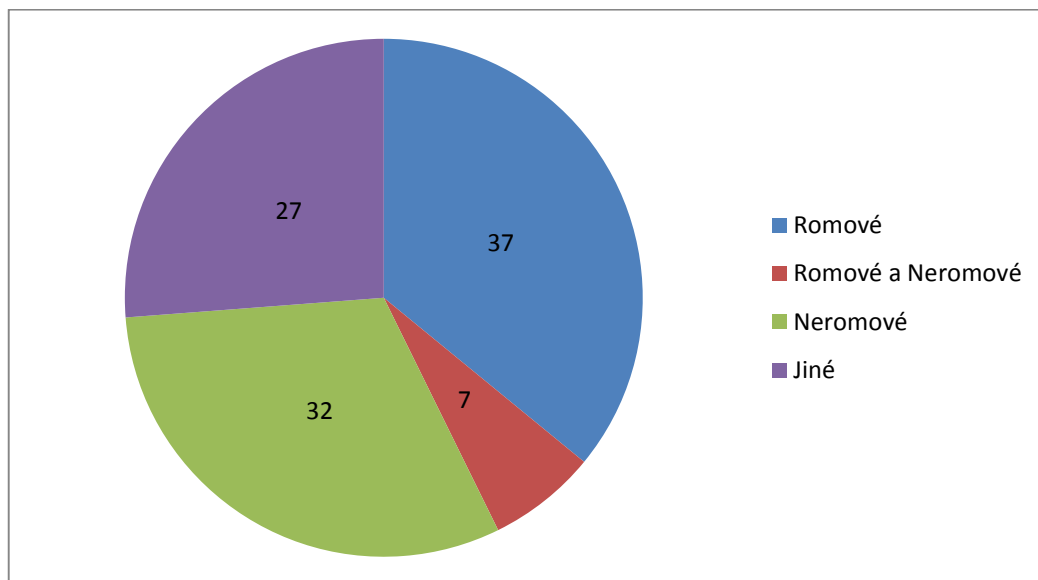
Tabulka č. 7 – Počet fotografií analyzovaného materiálu

Fotografická příloha celkem zahrnovala 103 fotografie, které doplňovaly 68 článků. 61 % analyzovaných jednotek doplňovala jedna nebo více fotografií. Tabulka č. 7 ilustruje, kolik fotografií bylo připojeno k jednotlivým textům.

Celková plocha fotografické přílohy činila 7 101 cm². Tato plocha odpovídala necelým sedmi stranám formátu novin, přičemž plocha jedné strany Valašského deníku je 1 114 cm². Podíl plochy fotografií vzhledem k analyzovaným článkům činil 19 %.

Z části analýzy jsem vyloučila fotografie, na kterých jsou pouze Neromové. Celkem jsem tedy analyzovala 69 fotografií, které celkově zabíraly plochu 5 714 cm², což odpovídalo přibližně čtyřem a půl stranám Valašského deníku. Průměrná plocha jedné fotografie činila 82 cm². Podíl plochy fotografií vzhledem k analyzovaným článkům byl 15,5 %.

Zkoumala jsem obsah fotografií z hlediska pohlaví, věku a seskupení aktérů. Dále jsem si kladla za cíl potvrdit, nebo vyvrátit tvrzení, že fotografická příloha zobrazuje Romy stereotypním způsobem. Z analyzované fotografické přílohy jsem vyřadila ty snímky, na kterých jsou pouze Neromové.

Graf č. 7 – Aktéři fotografií analyzovaného materiálu

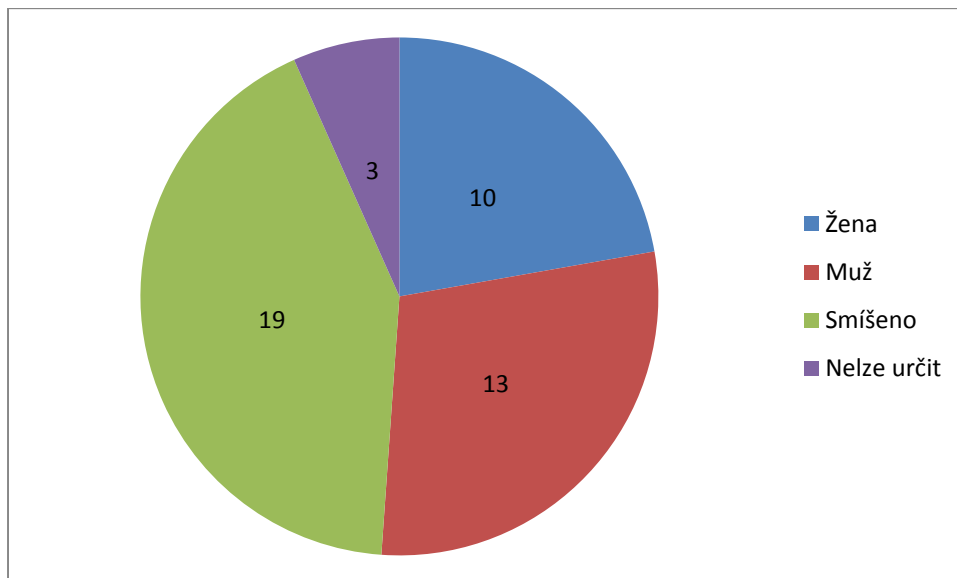
Graf č. 7 ilustruje, jací aktéři byli na fotografiích zachyceni. Největší podíl analyzovaných snímků tvořily fotografie, na kterých byli zachyceni pouze Romové.

Celkem 32 fotografií zobrazovalo jiné než romské osoby. Na fotografiích byly zachyceny portréty osob dotázaných v anketách nebo Jiřího Čunka. Tato skutečnost odpovídala tvrzení Křížkové (2007: 105) o tom, že vsetínská kauza je spojena s elitní osobou, v tomto případě právě s Jiřím Čunkem. Fotografie této kategorie zobrazovaly také tváře jiných politiků, např. Liany Janáčové. Na jedné fotografii byli zachyceni pravicoví extremisté.

Na 27 fotografiích nebyly vyobrazeny žádné osoby. Snímky nejčastěji prezentovaly vsetínský pavlačový dům, jeho požár a demolici. Jiné snímky zachytily stavbu kontejnerových domů v Poschle.

Nejmenší podíl analyzovaného materiálu tvořily snímky, na kterých byli vyobrazeni Romové i Neromové. Celkem se jednalo o 7 snímků.

Z následující části analýzy jsem vyloučila fotografie, na kterých byli zachyceni pouze Neromové, případně fotografie z kategorie Jiné.

Graf č. 8 – Pohlaví aktérů fotografií analyzovaného materiálu

Na méně než polovině analyzovaných fotografií byli muži i ženy zachyceni společně. Nejčastěji se jednalo o fotografie zachycující seskupení osob, které působily jako rodina¹⁰⁵, seskupení Romů společně s Jiřím Čunkem¹⁰⁶ a ženy s chlapci (pravděpodobně se jednalo o matky s jejich syny)¹⁰⁷.

Na více než čtvrtině analyzovaných snímků byli zobrazeni pouze muži. Ke stejnému závěru dospěla ve svém výzkumu o zobrazování Romů i Sedláková (2007: 108). Na snímcích byla nejčastěji zachycena skupina romských mužů společně s Jiřím Čunkem¹⁰⁸, seskupení pěti a více romských mužů¹⁰⁹ a portréty romských mužů¹¹⁰.

V přibližně stejné míře byly na analyzovaných fotografiích zachyceny pouze ženy. Počet snímků zobrazující pouze ženy se lišil od výzkumu Sedlákové (2007: 108), ze kterého

¹⁰⁵ Obrázek č. 1.

¹⁰⁶ Obrázek č. 2.

¹⁰⁷ Obrázek č. 3.

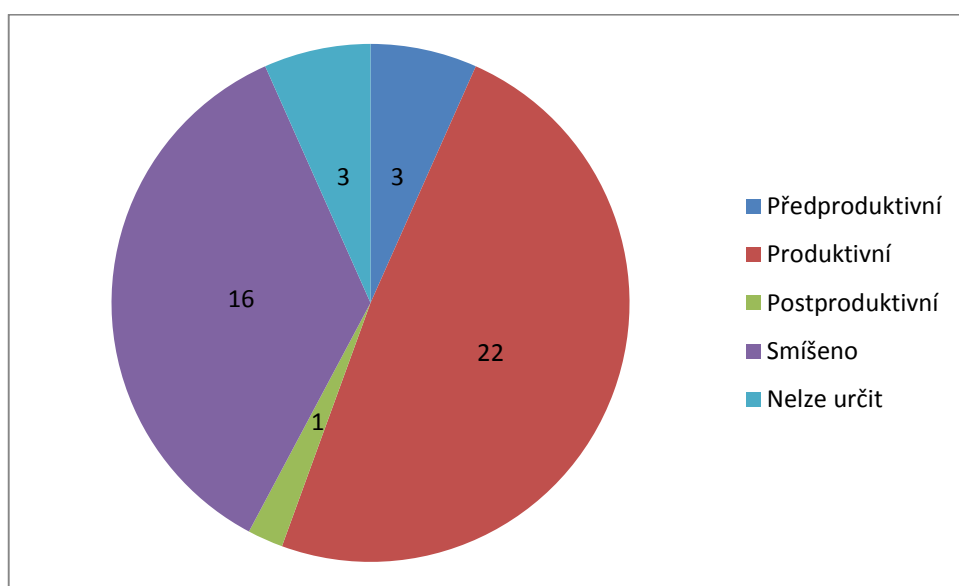
¹⁰⁸ Obrázek č. 4.

¹⁰⁹ Obrázek č. 5.

¹¹⁰ Obrázek č. 6.

vyplývalo, že romské ženy byly samostatně zobrazovány pouze výjimečně. Na fotografiích tohoto druhu byly nejčastěji zachyceny ženy s nedospělými dívkami v domácnosti (pravděpodobně se jednalo o matky s dcerami)¹¹¹, obyvatelky pavlačového nebo kontejnerového domu ve Vsetíně¹¹² a ženy v domácnosti¹¹³.

U třech snímků nebylo možné pohlaví určit, a to z toho důvodu, že na snímcích byly zachyceny i velmi malé děti¹¹⁴.

Graf č. 9 – Přibližný věk aktérů na fotografiích analyzovaného materiálu

Osoby v předproduktivním věku, zejména děti byly na snímcích zobrazovány poměrně často. Obvykle však byly zachyceny společně s osobami v produktivním věku¹¹⁵. Samostatně byly tyto osoby zachyceny pouze na 3 snímcích¹¹⁶. Jednalo se o nízký výskyt těchto osob v porovnání s prací Sedlákové (2007: 108) podle které děti a mládež do patnácti let byly zobrazení přibližně v polovině příspěvků.

¹¹¹ Obrázek č. 7.

¹¹² Obrázek č. 8.

¹¹³ Obrázek č. 9.

¹¹⁴ Romy trápí vysoké náklady. *Valašský deník*. 4. 11. 2006. Str. 5.

¹¹⁵ Viz Pohlaví aktérů na fotografiích analyzovaného materiálu.

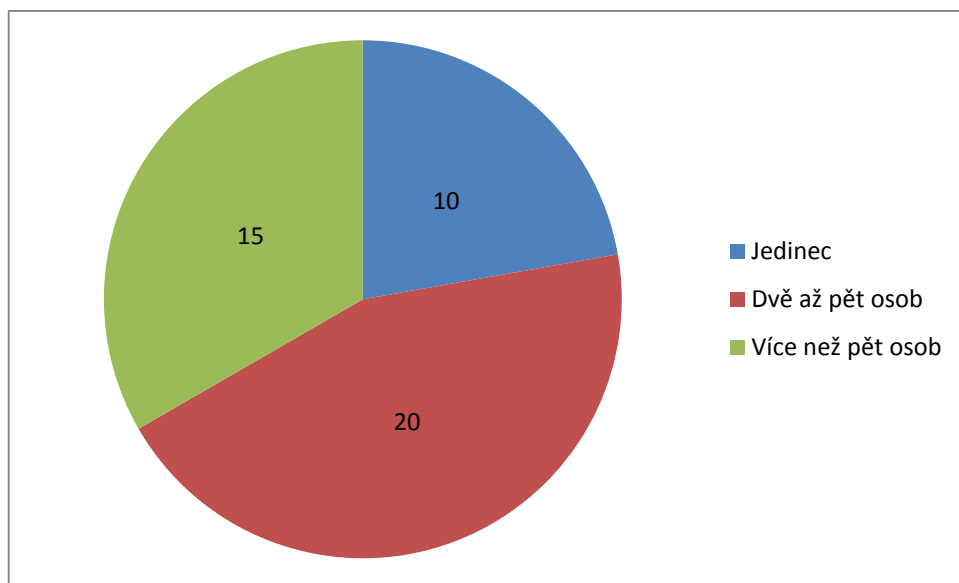
¹¹⁶ Např. Obrázek č. 10.

Snímků, které zachytily pouze osoby v produktivním věku, bylo nejvíce, což vyplynulo také ze studie Sedlákové (Tamtéž).

Pouze na jednom snímku byla zachycena osoba v postproduktivním věku¹¹⁷. K podobnému závěru dospěla také Sedláková (2007: 108). Podle její studie osoby staršího středního věku a senioři byly v analyzovaném materiálu zachyceny pouze v desetině případů. Zároveň však dodává: „*Situace romské menšiny je však specifická také kvůli odlišné demografické struktuře této populace, ve které je výrazně nižší věk dožití než u majority. Senioři tedy nechybějí pouze na televizních obrazovkách, ale i v životě této komunity,*“ (Tamtéž).

Na více než třetině fotografií byly zachyceny osoby různého věku. Ve většině případů byly na fotografiích ženy v produktivním věku s dětmi¹¹⁸, případně muži a ženy společně s dětmi¹¹⁹. V několika případech byly na snímcích zachyceny osoby v produktivním a postproduktivním věku¹²⁰.

Ve třech případech nebylo možné určit přibližný věk osob, protože byly zachyceny z větší vzdálenosti¹²¹.

Graf č. 10 – Počet osob na fotografiích analyzovaného materiálu

¹¹⁷ Obrázek č. 8.

¹¹⁸ Obrázek č. 3.

¹¹⁹ Obrázek č. 11.

¹²⁰ Obrázek č. 5.

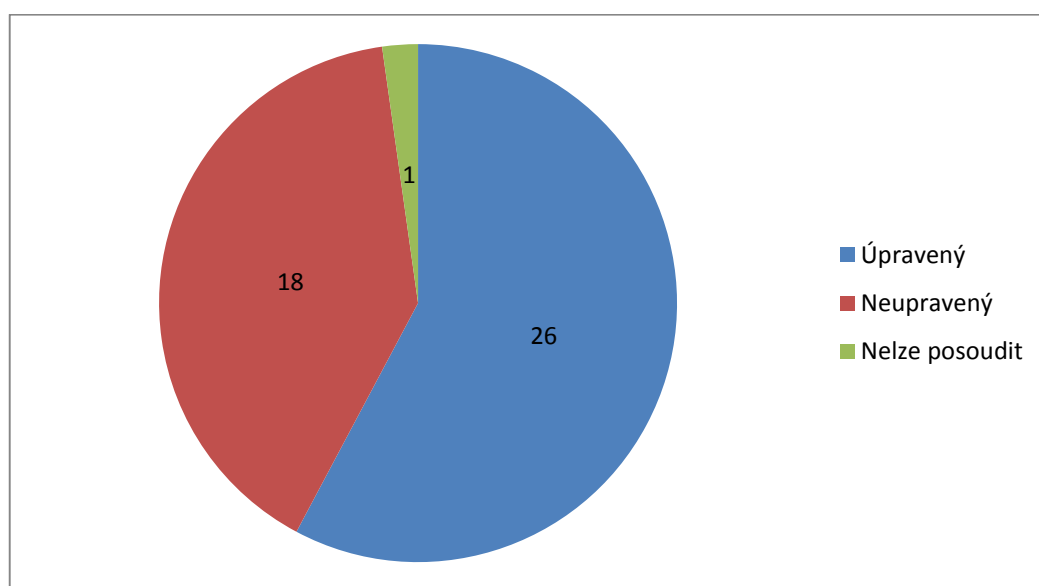
¹²¹ Obrázek č. 12.

Pro další výzkum bylo důležité určit, v jakém počtu byli Romové na snímcích zachyceni.

Téměř polovina ze všech sledovaných fotografií zachycovala dvě až pět osob. Tyto fotografie nejčastěji zobrazovaly jednotlivce, kteří zřejmě tvořili rodinu¹²², seskupení kamarádů¹²³ nebo matky s dětmi¹²⁴.

Třetina snímků zachycovala více než 5 osob. Snímky, které zobrazovaly více než pět osob byly pořízeny nejčastěji při požáru pavlačového domu¹²⁵, na demonstracích a protestních akcích¹²⁶ a při návštěvě veřejnosti či politiků v Poschle¹²⁷.

Nejmenší podíl fotografického materiálu (10) tvořily snímky, na kterých byli zachyceni jednotlivci. Nejčastěji se jednalo o polodetailní záběr¹²⁸ nebo detail¹²⁹. Romové byli také často zobrazováni z profilu.

Graf č. 11 Vzhled aktérů na fotografiích analyzovaného materiálu

¹²² Obrázek č. 1.

¹²³ Obrázek č. 13.

¹²⁴ Obrázek č. 14.

¹²⁵ Obrázek č. 2.

¹²⁶ Obrázek č. 15.

¹²⁷ Obrázek č. 4.

¹²⁸ Obrázek č. 16. Postava je zachycena maximálně po lokty.

¹²⁹ Obrázek č. 6.

Jak jsem již upozornila výše, určovat upravenost aktérů fotografií může být poměrně problematické, přesto jsem zde uvedla výsledky i této části analýzy.

Neupravené osoby byly zobrazeny na 18 snímcích. Často byly zachyceny v neformálních situacích, v obnošeném a špatně padnoucím oblečení¹³⁰, které často působilo špinavě či potrhaně¹³¹. Účesy aktérů taktéž nepůsobily příliš upraveně. V několika případech byli na fotografiích zachyceni směšně a nedůstojně¹³². Ke stejnému závěru dospěla ve své práci také Sedláková (2007: 110).

Na 26 snímcích byly zachyceny osoby, které jsem zhodnotila jako upravené. To znamená, že byly oblečeny do čistého, nepotrhaného a padnoucího oblečení, nebyly zachyceny v nedůstojných a směšných situacích a nebyly nazí nebo polonazí. Sedláková (2007: 110) ve své práci dokonce identifikovala druh snímků, které stály v naprosté opozici k neupraveně působícím snímkům. „*Romové působí velmi slušně, spořádaně, tiše až zakřiknutě či pokorně (...)*Zpravidla jde o záběry natočené v jejich domácnostech, kdy děti nebo dospělí sedí vedle sebe, s nohama u sebe a s rukama spojenýma v klíně.“ Takové snímky jsem identifikovala také ve své práci, a to např. na fotografii romské rodiny, která se odstěhovala na Jesenicko¹³³ nebo na fotografii zachycující romské žákyně¹³⁴.

U jednoho snímku nebylo možné upravenost aktérů určit, protože osoby byly zachyceny z velmi velké vzdálenosti¹³⁵.

Podle Sedlákové (2007: 111) ilustrační záběry užití ve zpravodajství mohou přispívat ke stereotypnímu vnímání romského etnika. Z tohoto důvodu jsem se zaměřila na výskyt nejčastějších stereotypů spojených s Romy ve fotografické příloze analyzovaného materiálu. Zabývala jsem se následujícími stereotypy: stereotyp špíny a nepořádku, stereotyp nadměrné fertility romských žen, stereotyp nebezpečí a stereotyp romské kultury.

---

¹³⁰ Obrázek č. 3.

¹³¹ Obrázek č. 17.

¹³² Obrázek č. 18.

¹³³ Obrázek č. 1.

¹³⁴ Obrázek č. 19.

¹³⁵ Pavlačák zmizel z mapy Vsetína. *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 6.

Stereotypní zachycení romské tematiky ve spojení se zobrazením špíny a nepořádku bylo zřejmé na 42 % analyzovaných snímků, z čehož je patrné, že stereotyp špíny a nepořádku byl v analyzovaných fotografiích potvrzen. Nejčastěji se jednalo o fotografie zachycující pavlačový dům v době, kdy jej obývali vsetínští Romové, v době jeho požáru a v době jeho demolice¹³⁶. Jiné snímky zachycovaly zchátralé domy na Jesenicku¹³⁷, slovenskou osadu¹³⁸ a romské sídliště¹³⁹.

Z výzkumu Weinerové (2014) vyplynulo, že většinová společnost spojuje Romy s následujícími vlastnostmi a atributy: využívání sociálních dávek, velmi početné rodiny s dětmi, lehkovážnost. Z tohoto důvodu jsem ve fotografické příloze analyzovaného materiálu zkoumala výskyt většího množství dětí samostatně či s rodiči. Jedna čtvrtina analyzovaných fotografií vyjadřovala stereotyp nadměrné fertility romských žen. Děti byly nejčastěji fotografovány společně s ženami, pravděpodobně jejich matkami, a to v osmi případech¹⁴⁰. Na čtyřech fotografiích byly zachyceny děti společně s oběma zdánlivými rodiči¹⁴¹. Na čtyřech fotografiích byly zachyceny pouze romské děti¹⁴². Jeden snímek zobrazoval zdánlivého otce s dětmi¹⁴³.

Dojem ohrožení a nebezpečí může vyvolat zobrazování velkých skupin převážně mužů (Sedláková 2007: 110). Pro potvrzení či vyvrácení stereotypu nebezpečí jsem sečetla fotografie, na nichž je více než pět mužů. Celkem se jedná o 8 fotografií (12 %). Většina fotografií této kategorie zachycovala skupinu mužů v produktivním věku společně s Jiřím Čunkem¹⁴⁴.

Poslední část analýzy fotografické přílohy jsem se věnovala stereotypu romské kultury. Podle Weinerové (2014: 44) si většinová společnost pod pojmem romská kultura představuje následující aspekty: romská hudba, tanec, zpěv, ženy v krojích atd. Tyto aspekty jsem hledala ve fotografické příloze analyzovaného materiálu. V analyzovaném materiálu jsem našla

---

¹³⁶ Obrázek č. 11.

¹³⁷ Obrázek č. 20.

¹³⁸ Obrázek č. 21.

¹³⁹ Obrázek č. 22.

¹⁴⁰ Obrázek č. 7.

¹⁴¹ Obrázek č. 11.

¹⁴² Obrázek č. 10.

¹⁴³ Obrázek č. 21.

¹⁴⁴ Obrázek č. 23.

pouze jedinou fotografií, která splňuje kritéria stereotypního zobrazování Romů v souvislosti s romskou kulturou. Na fotografii byla vyobrazená skupina romských tanečnic v typických dlouhých sukních, které byly zachyceny v průběhu oslav Dnu Romů¹⁴⁵.

4.9. Shrnutí

Pomocí kvantitativní obsahové analýzy jsem provedla rozbor 209 zpráv s romskou tematikou. Ve 195 textech tvořilo romské téma hlavní nebo vedlejší téma.

Mezi dvě nejvýznamnější témata analyzovaných článků patří kriminalita, což potvrdil i výzkum Sedlákové (2013: 114) nebo Křížkové (2007: 14). Právě upřednostňování tématu kriminality tvořilo negativní mediální obraz romské menšiny ve zpravodajství, což doložil i výzkum Weinerové (2014: 43) podle něhož si respondenti ve spojitosti s Romy nejčastěji vybavili zloděje, krádeže, rvačky apod.

Romové vystupovali v textech pojednávajících o trestných činech častěji jako pachatelé. Převážně se jednalo o drobné trestné činy, jako byly krádeže. Pouze v jednom případě se jednalo o vraždu. Naproti tomu v případě, že byli Romové prezentováni jako oběti trestných činů, jednalo se zpravidla o závažné činy, jako bylo napadení nebo vražda.

Romové byli v textech označováni ve většině případů neutrálními výrazy jako Rom, romské rodiny apod. Negativní označení této menšiny bylo minimální, zpravidla však odkazovalo k rasismu, nepřizpůsobivosti a neschopnosti Romů platit své finanční výdaje.

Pozornost mého výzkumu byla směřována také k obrazové příloze analyzovaného materiálu. Obsah fotografií v mnoha případech přispíval ke stereotypnímu zobrazování Romů a zachycoval stereotypním způsobem to, co nebylo prezentováno v přilehlém textu.

Za velmi stereotypní bylo možné považovat zobrazování Romů a události spojených s nimi v prostředí špíny a nepořádku, např. v prostředí již mnohokrát zmiňovaného vsetínského pavlačového domu. Potvrdil se i stereotyp nadměrné fertility romských žen, které byly fotografovány v domácnosti s malými dětmi, případně byl fotografován větší počet

---

¹⁴⁵ Obrázek č. 24.

romských dětí. S Romy bývají často spojeny i pozitivní stereotypy, např. stereotyp romské kultury, ten však v analyzovaných snímcích tvořil marginální pozici.

5. ZÁVĚR

Hlavním cílem mého výzkumu bylo zjistit, jakým způsobem Valašský deník přistupoval ke zpracování událostí spojených s romskou tematikou v období jednoho roku, které korespondovalo s kauzou vystěhování Romů z pavlačového domu v centru Vsetína.

Svou analýzou jsem dospěla k závěru, na který upozornili Klvačová a Bitrich (2003). Podstatný problém při vytváření mediálního obrazu Romů spočívá v tom, že se této etnické skupině dostává jen omezený nebo žádný prostor k tomu, aby se k dané události mohla vyjádřit.

Mediální obraz Romů je v podstatné míře vytvářen také tématy, se kterými je tato etnická menšina v médiích spojována. O Romech je v českých médiích informováno nejčastěji v souvislosti s negativními tématy a kriminalitou¹⁴⁶. Toto tvrzení se potvrdilo také v případě mého výzkumu, kdy nejčastějším tématem ve spojitosti s Romy byla kriminalita. Důvod této skutečnosti tkvěl dle mé zkušenosti v tom, že redaktoři Valašského deníku dbali na to, aby v článcích pojednávajících o kriminalitě vždy byla uváděna národnost pachatelů. Moji zkušenost potvrzují Karhanová a Kaderka (2003: 11). Podle nich novináři považují za svoji pracovní povinnost zjistit národnost pachatele.

Výzkumem o mediální reprezentaci Romů v daném médiu jsem dospěla k tvrzení, na které v souvislosti s reprezentací a stereotypy ve zpravodajství upozornil Trampota (2006: 93). Redaktoři zvoleného média měli sklon aktéry zpravodajských příběhů (v tomto případě Romy) zobrazovat ustáleným způsobem, čímž došlo ke zkreslení a stereotypnímu zobrazení této etnické menšiny. Docházelo např. k tomu, že redaktoři Valašského deníku zobrazovali Romy jako necivilizované obyvatele pavlačového domu, kteří žijí ve špíně a nepořádku a svým chováním obtěžují ostatní občany Vsetína. Tento ustálený způsob zobrazování Romů byl ještě více zřejmý na fotografické příloze analyzovaného materiálu.

Obecně lze tedy tvrdit, že etnicita Romů byla v článcích uváděna v mnoha případech i tam, kde to nebylo příliš relevantní (např. v souvislosti s kriminalitou), což taktéž přispělo k negativnímu a zjednodušujícímu zobrazení této národnostní menšiny. Sledované články byly velmi často doplněny stereotypním fotografickým materiálem, který upevňoval čtenáře Valašského deníku v přesvědčení, že vedení města Vsetín jednalo ve věci vystěhování Romů z centra Vsetína, jak nejlépe mohlo.

---

¹⁴⁶ Viz Sedláková 2007, Křížková 2007.

Závažnost celé problematiky dle mého soudu tkví v tom, že často stereotypní zobrazování Romů může vést k vysoké popularitě politiků, kteří se rozhodnou tzv. romskou otázku radikálně řešit. Toto tvrzení jsem doložila na růstu popularity Jiřího Čunka, který se v průběhu dané kauzy stal senátorem, předsedou KDU-ČSL a místopředsedou a ministrem pro místní rozvoj ČR. Princip této problematiky v současné české společnosti však nesouvisí pouze s mediálním zobrazováním Romů, ale i s mediálním zobrazováním jiných etnických, národnostních a náboženských menšin.

6. SEZNAM PRAMENŮ A LITERATURY

6.1. Seznam literatury

BADÁŇOVÁ, Adéla. 2010. Obraz Romů v romském čtrnáctideníku Romano Hangos. *Mediální studia*. Č. 1, s. 47 - 63. ISSN 1801-9978.

BALUNOVÁ, Kateřina. 2007. *Romská otázka v médiích: Analýza obrazu romské menšiny v médiích na kauze vystěhování vsetínských Romů*. Brno. Bakalářská práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.

BERGER, Peter I., LUCKMANN, Thomas. 1999. *Sociální konstrukce reality*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury (CDK). ISBN 80-85959-46-1.

BARTHES, Roland. 2011. *Mytologie*. 2. vydání, Praha: Dokořán. ISBN 978-80-7363-359-2.

BURTON, Graeme, JIRÁK, Jan. 2001. *Úvod do studia médií*. Brno: Barrister and Principal. ISBN 80-85947-67-6.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2017. *Statistiky*. [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2016. *Volby do Senátu Parlamentu ČR konané dne 20. 10. – 21. 10. 2006*. [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/senat/se1111?xjazyk=CZ&xdatum=20061020&xv=1&xt=1>

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. 2016. *Volby do zastupitelstev obcí 20. 10. - 21. 10. 2006*. [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <https://volby.cz/pls/kv2006/kv111111?xjazyk=CZ&xid=1&xdz=2&xnumnuts=7203&xobec=541630&xobecnaz=Vset%EDn&xstrana=1&xstat=0&xvyber=0>

DEFLEUR, Melvin L., BALL-ROKEACH, Sandra J. 1996. *Teorie masové komunikace*. Praha: Karolinum. ISBN 80-7184-420-9.

GALTUNG, Johan, RUGEOVÁ, Mari Holmboe. *The Structure of Foreign News*. 1973 [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <https://blisty.cz/files/2010/07/20/galtung-structure-foreign-news-1965.pdf>.

GRYGAR, Jakub, STÖCKELOVÁ Tereza. 2007. *Příčiny a souvislosti stěhování vsetínských Romů z pavlačového domu č. p. 1336 v říjnu 2006: Zpráva z šetření*. [online]. Brno: Fakulta sociálních studií [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/vsetin_final_070228_FINALE.pdf.

HÁJEK, Martin. 2014. *Čtenář a stroj*. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon). ISBN 978-80-7419-161-9.

HOMOLÁČ, Jiří. 1998. *A ta černá kronika!*. Brno: Doplněk. ISBN 80-7239-015-5.

HOMOLÁČ, Jiří, KARHANOVÁ, Kamila a NEKVAPIL, Jiří (eds.). 2003. *Obráz Romů v střeoevropských masmédiích po roce 1989*. Praha: Doplněk. ISBN 80-7239-137-2.

ICONTIO. 2012. *Životopis*. [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <http://jiricunek.cz/ji%C5%99%C3%AD-%C4%8Dunek/%C5%BEivotopis.aspx>

JÍLEK, Viktor. 2005. *Lexikologie a stylistika nejen pro žurnalisty*. Olomouc.

JIRÁK, Jan. 2003. Média, stereotypy, menšiny, cizinci a my všichni. In: HOŘAVOVÁ, Barbora (eds.). *Nečitelní cizinci. Jak se (ne)píše o cizincích v českém tisku*. Praha: Multikulturní centrum. ISBN 80-2391-137-6.

JIRÁK, Jan, KÖPPLOVÁ, Barbora. 2009. *Masová média*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-466-3.

KARHANOVÁ, Kamila, KADERKA, Petr. 2003. Jazyk, styl a etnicita masových médií. In: HOŘAVOVÁ, Barbora (eds.). *Nečitelní cizinci. Jak se (ne)píše o cizincích v českém tisku*. Praha: Multikulturní centrum. ISBN 80-2391-137-6.

KARHANOVÁ, Kamila, KADERKA, Petr. 2001. *Obráz cizinců v médiích: Zpráva o projektu za rok 2001*. [online]. Praha: Ústav pro jazyk český AV ČR [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: http://cizinci.cz/repository/2251/file/Obraz_cizincu_v_mediich.pdf.

KLVAČOVÁ, Petra, BITRICH, Tomáš. 2003. Jak se nepíše o cizincích. In: *Nečitelní cizinci. Jak se (ne)píše o cizincích v českém tisku*. Praha: Multikulturní centrum. ISBN 80-2391-137-6.

KŘÍŽKOVÁ, Martina. 2013. *Analýza mediálního zobrazování Romů v českých médiích od začátku července 2011 do května 2012*. [online]. Praha: Agentura pro sociální začleňování

[cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/OBRAZ-ROMU-V-MEDIICH-JE-STALE-JEDNOTVARNY-UVADI-VYZKUM>

KŘÍŽKOVÁ, Martina. 2007. Romové, volby na Vsetínsku a starosta Čunek na stránkách českého tisku. In: BURGETOVÁ, Eva. ČERNÁ, Marie (eds.) *Cizinci, našinci a média: Mediální analýzy*. Praha: Multikulturní centrum Praha, s. 95-105. ISBN 80-239-8475-6.

KUNCZIK, Michael. 1995. *Základy masové komunikace*. Praha: Karolinum. ISBN 80-718-4134-X.

LIPPMANN, Walter. 2015. *Veřejné mínění*. Praha: Portál. ISBN 978-80-262-0939-3.

MCCOMBS, Maxwell E. 2009. *Agenda setting: nastolování agendy, masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-591-2.

MCQUAIL, Denis. 2009. *Úvod do teorie masové komunikace*. 4. vydání, Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-574-5.

POSPÍŠIL, Filip, ŠIMÁČEK, Martin, VOCHOVOVÁ, Lenka (eds.). 2003. *Očernění: Etnické stereotypy v médiích*. [online]. Praha: Člověk v tísni, společnosti při ČT o. p. p. [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/ppov/zalezitosti-romske-komunity/aktuality/vsetin_final_070228_FINALE.pdf.

RAICHOVÁ, Irena. 2000. Romano hangos a Romano kurko - srovnání romského tisku. *Bulletin Muzea romské kultury*. Č. 1, s. 51 – 63. ISSN 80-902476-5-2.

REIFOVÁ, Irena. 2004. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-926-7.

RŮŽIČKA, Michal, RADOSTNÝ, Lukáš. 2006. Terénní výzkum v hyperrealitě. Poznámky k mediální konstrukci sociálně vyloučené lokality. In HIRT, Tomáš, JAKOUBEK, Marek (eds.). *"Romové" v osidlech sociálního vyloučení*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s. 201-229. ISBN: 80-86898-76-8

SEDLÁKOVÁ, Renáta. 2007. *Obraz Romů v televizním zpravodajství: příklad mediální konstrukce reality*. Brno. Disertační práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. 2003. Sdělení o romském etniku v televizním zpravodajství. *Sociální studia*. Č. 1, s. 93-113. ISSN: 1214-813X.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. 2014. *Výzkum médií: Nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada Publishing. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHULZ, Winfried, SCHERER, Helmut, HAGEN, Lutz, REIFOVÁ, Irena a KONČELÍK, Jakub. 2004. *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2. vydání, Praha: Nakladatelství Karolinum. ISBN 80-246-0827-8.

ŠKODOVÁ, Markéta (eds.). 2008. *Agenda-setting: teoretické přístupy*. Praha: Sociologický ústav Akademie věd ČR. ISBN 978-80-7330-151-4.

TRAMPOTA, Tomáš. 2006. *Zpravodajství*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-096-8.

TRAMPOTA, Tomáš, VOLTĚCHOVSKÁ Martina. 2010. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-683-4.

TUČEK, Milan. 2017. *Vztah české veřejnosti k národnostním skupinám žijícím v ČR – březen 2017 Česku*. [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4284/f9/ov170425.pdf

ÚŘAD VLÁDY ČESKÉ REPUBLIKY. 2016. *Zpráva o stavu romské menšiny za rok 2015*. [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/ppov/zalezitosti-romske-komunity/dokumenty/zprava-o-stavu-romske-mensiny-za-rok-2015-146576/>.

VIZUS. 2017. *Ověřovaná data*. [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2016&filterMonth=6>

VLTAVA LABE MEDIA A. S. 2005-2017. *O společnosti*. [online] [cit. 2017-10-25]. Dostupné z: <https://www.vlmedia.cz/o-spolecnosti>

WEINEROVÁ, Renata. 2014. *Romové a stereotypy: Výzkum stereotypizace Romů v Ústeckém kraji*. Praha: Nakladatelství Karolinum. ISBN 978-80-246-2632-1.

6.2. Seznam pramenů

Články Valašského deníku publikované od 1. 8. 2006 do 31. 7. 2007

7. SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Tabulka č. 1 – Měsíční podíl rozsahu analyzovaných článků vůči celému vydání Valašského deníku

Tabulka č. 2 – Užitý novinářský žánr analyzovaného materiálu

Tabulka č. 3 – Tematické zakotvení příspěvků analyzovaného materiálu

Tabulka č. 4 – Průměrný rozsah jednoho článku daných tematických kategorií v analyzovaném materiálu v cm²

Tabulka č. 5 – Rozsah citovaných zdrojů v analyzovaném materiálu

Tabulka č. 6 – Označení Romů a vyjádření etnicity Romů v analyzovaném materiálu

Tabulka č. 7 – Počet fotografií u analyzovaných článků

Graf č. 1. – Počet článků s romskou tematikou v analyzovaném materiálu

Graf č. 2 – Ukotvení romského tematiku v analyzovaném materiálu

Graf č. 3 – Měsíční průměrný rozsah jednoho článku s romskou tematikou v cm²

Graf č. 4. – Zastoupení článků analyzovaného materiálu na 1. straně periodika podle tematických kategorií

Graf č. 5 – Podíl pachatelů a obětí trestné činnosti v analyzovaném materiálu

Graf č. 6 – Poměr pozitivních, neutrálních a negativních označení Romů v analyzovaném materiálu

Graf č. 7. – Aktéři fotografií analyzovaného materiálu

Graf č. 8 – Pohlaví aktérů fotografií analyzovaného materiálu

Graf č. 9 – Přibližný věk aktérů fotografií analyzovaného materiálu

Graf č. 10 – Počet osob na fotografiích analyzovaného materiálu

Graf č. 11 – Vzhled aktérů na fotografiích analyzovaného materiálu

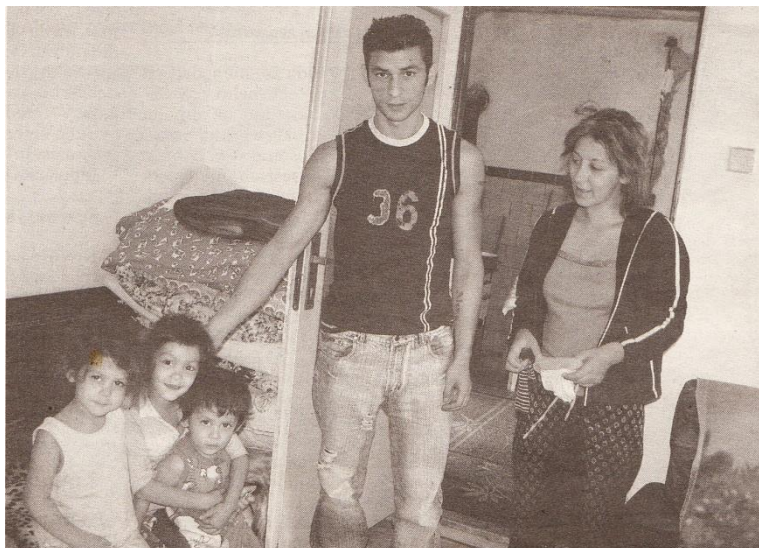
8. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1 – Vybrané fotografie analyzovaného materiálu

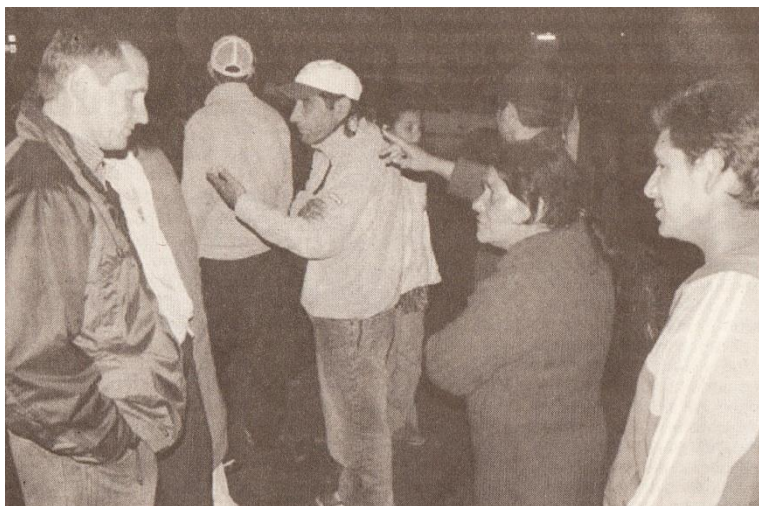
9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Vybrané fotografie analyzovaného materiálu

Obrázek č. 1: Starostové na Jesenicku vsetínské Romy nechtějí. *Valašský deník*. 19. 10. 2006. Str. 4.

Obrázek č. 2: V pavlačáku opět hořelo. *Valašský deník*. 31. 8. 2006. Str. 1.

Obrázek č. 3: Chudých romských čtvrtí přibývá. *Valašský deník*. 12. 9. 2006. Str. 9.

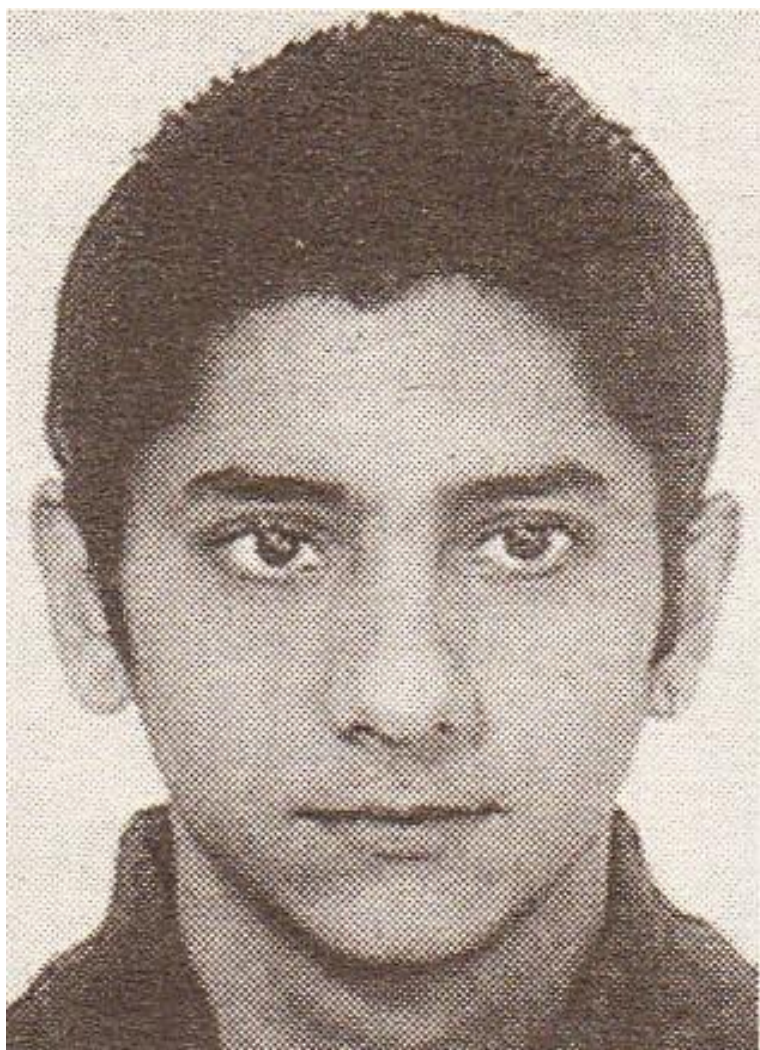
Obrázek č. 4: Senátoři: Vsetín lidská práva neporušuje. *Valašský deník*. 8. 12. 2006. Str. 5.

Obrázek č. 5: Odstěhovaní Romové ze Vsetína chtějí volit. *Valašský deník*. 21. 10. 2006.
Str. 7.

Obrázek č. 6: Řidič-zabiják je zpátky v Kladně. *Valašský deník*. 3. 1. 2007. Str. 6.

Obrázek č. 7: Romové – chtěli nás obrat. *Valašský deník*. 3. 11. 2006. Str. 4.

Obrázek č. 8: Na Poschle se názory na šéfa lidovců různí. *Valašský deník*. 11. 12. 2006. Str. 2.

Obrázek č. 9: Cincibusová: Ombudsman mě překvapil. *Valašský deník*. 19. 6. 2007. Str. 4.

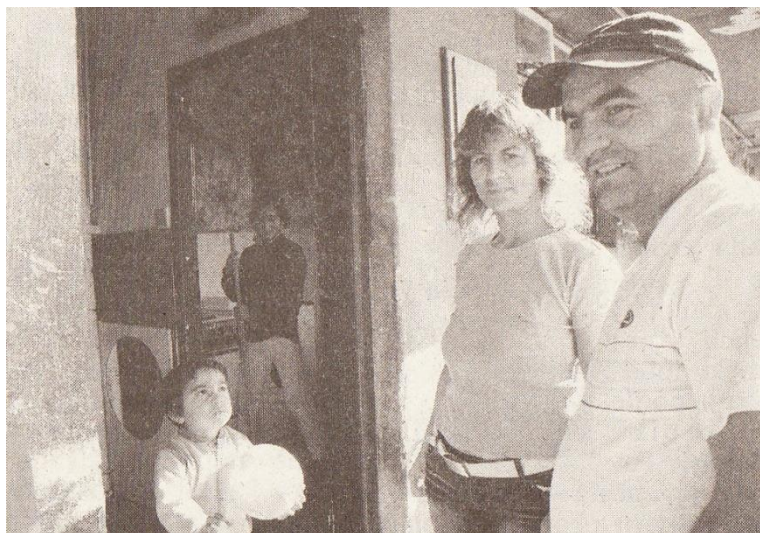

Obrázek č. 10: Pavlačák zmizel z mapy Vsetína. *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 6.

Obrázek č. 11: Romové: postavil si na nás kampaň. *Valašský deník*. 11. 10. 2006. Str. 4.

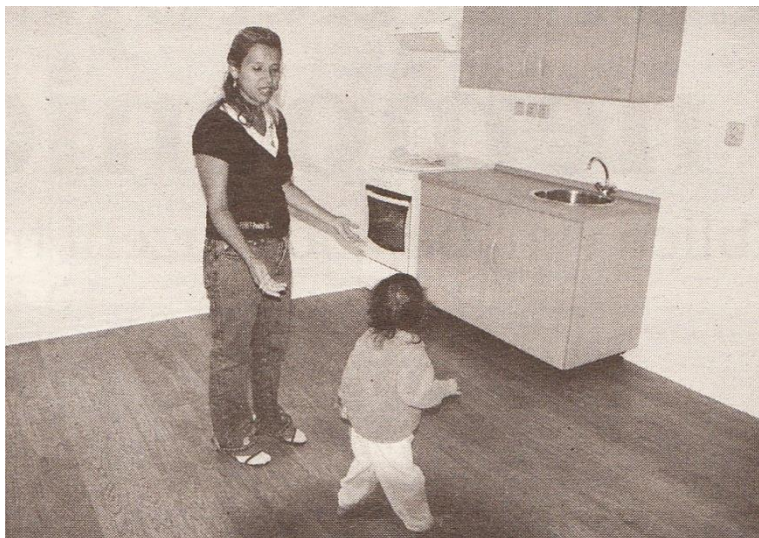
Obrázek č. 12: Msta: Roma roztrhala výbušnina. *Valašský deník*. 18. 1. 2007. Str. 6.

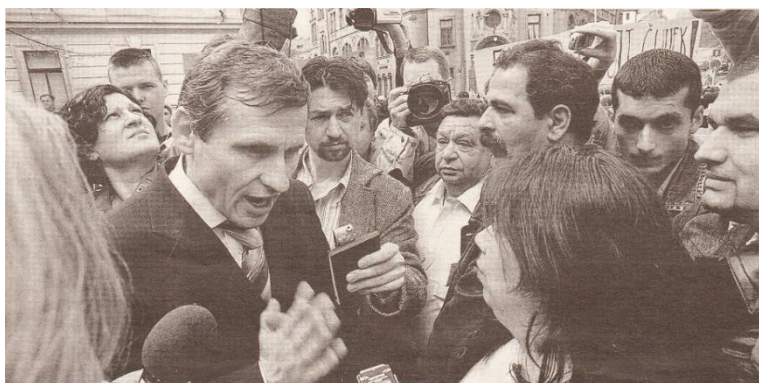
Obrázek č. 13: Integrace Romů? Problém. *Valašský deník*. 18. 9. 2006. Str. 6.

Obrázek č. 14: Stěhování Romů už nic nebrání. *Valašský deník*. 6. 10. 2006. Str. 4.

Obrázek č. 15: Romové vyrazili proti Čunkovi. *Valašský deník*. 12. 4. 2007. Str. 9.

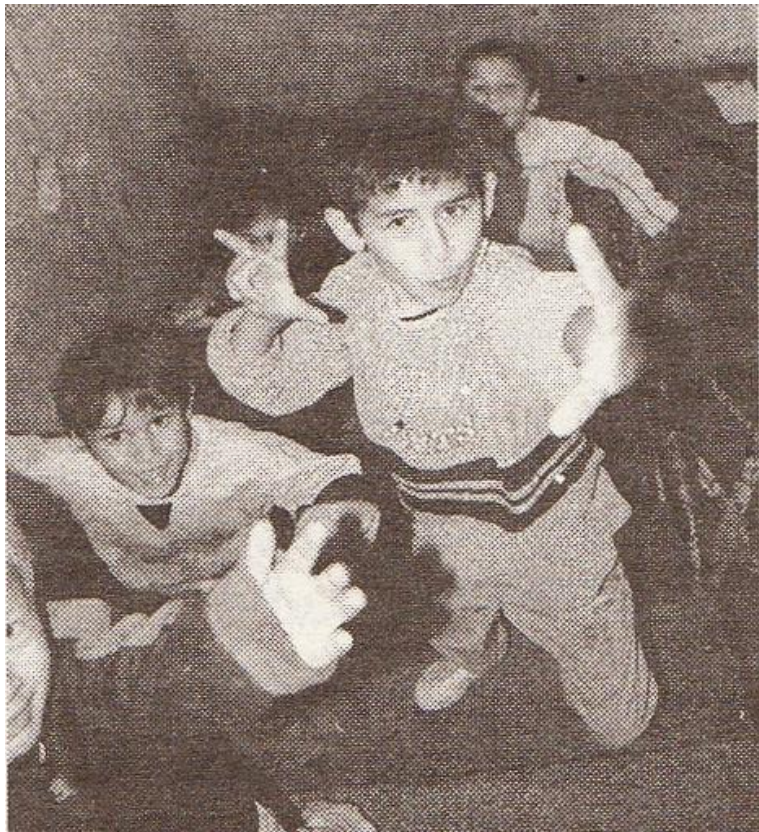
Obrázek č. 16: Cikánská baronka obrátila špitál naruby. *Valašský deník*. 2. 12. 2006. Str. 1.

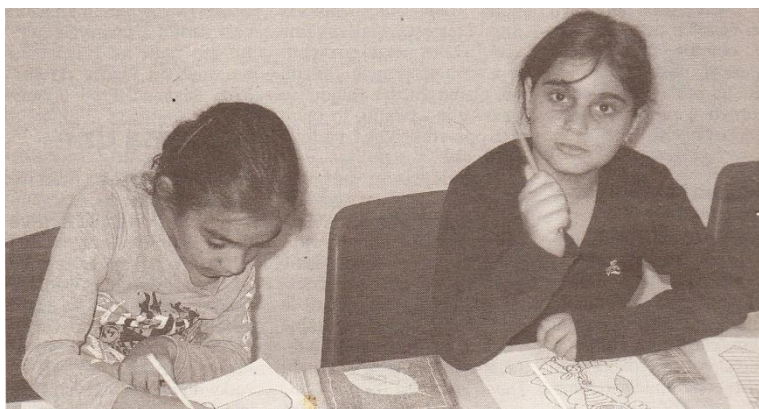
Obrázek č. 17: Začalo velké stěhování. *Valašský deník*. 11. 10. 2006. Str. 4.

Obrázek č. 18: Ombudsman: Vsetín při stěhování romských rodin pochybil. *Valašský deník*. 14. 6. 2007. Str. 4.

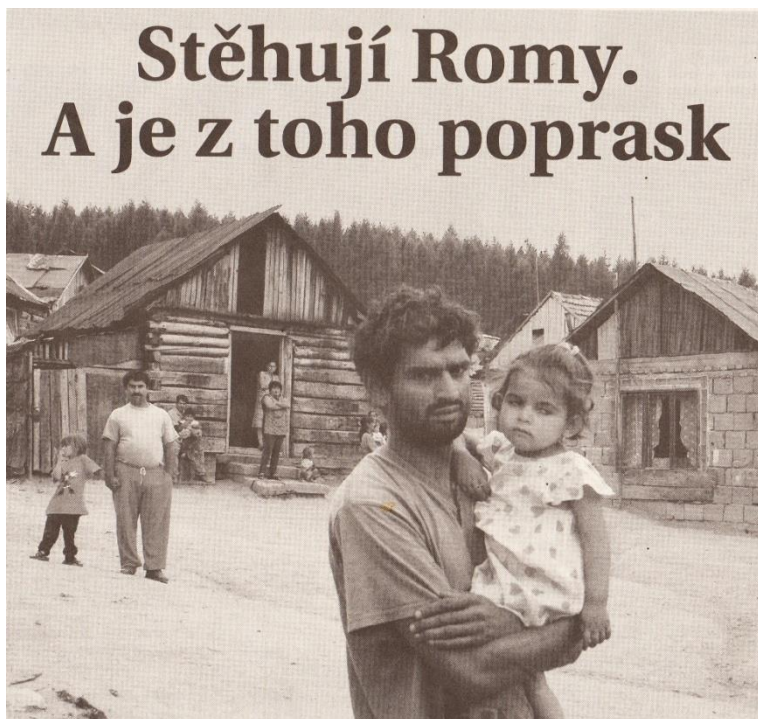
Obrázek č. 19: Ve Vsetíně studuje 8 Romů, situace se postupně zlepšuje. *Valašský deník*. 14. 11. 2006. Str. 4.

Obrázek č. 20: Lidé na Jesenicku se bojí příchodu dalších Romů. *Valašský deník*. 23. 11. 2006. Str. 6.

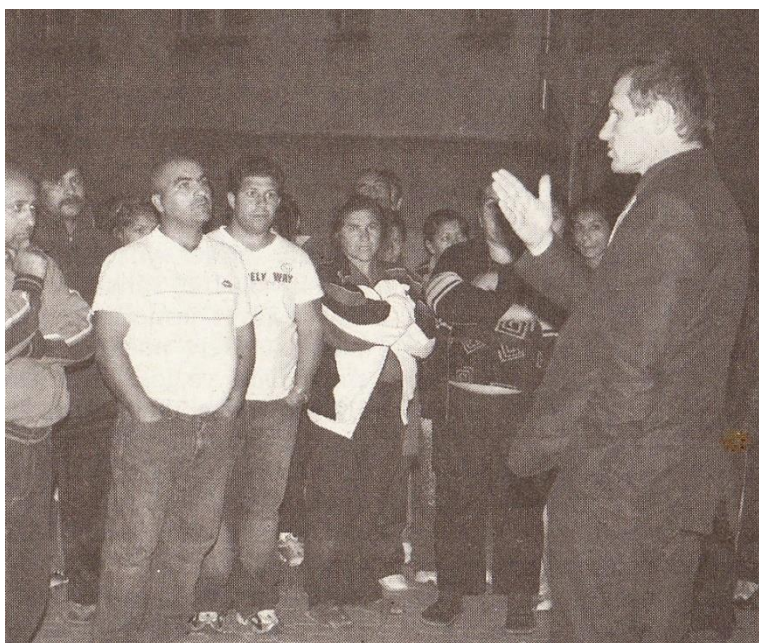
Obrázek č. 21: Stěhují Romy. A je z toho poprask. *Valašský deník*. 15. 3. 2007. Str. 11.

Obrázek č. 22: Jak se udržuje romské sídliště. *Valašský deník*. 13. 11. 2006. Str. 2.

Obrázek č. 23: Starosta určil Romům pravidla užívání bytů. *Valašský deník*. 12. 10. 2006. Str. 5.

Obrázek č. 24: Den Romů oslavili tancem. *Valašský deník*. 3. 4. 2007. Str. 4.

